

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

za 2013 rok

Piotrków Trybunalski marzec 2014 rok

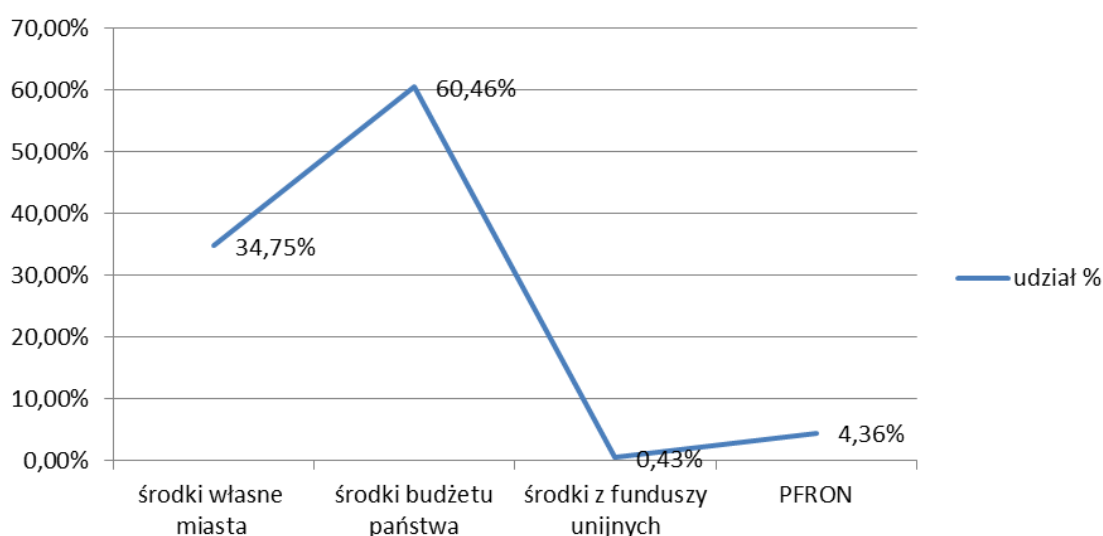
SPIS TREŚCI

I.	Wstęp.....	s. 2
II.	Adresaci pomocy społecznej.....	s. 4
III.	Zadania pomocy społecznej.....	s. 5
IV.	Zadania własne Miasta Piotrków Trybunalski.....	s. 5
V.	Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb.....	s. 12
VI.	Zadanie zlecone Miasta Piotrków Trybunalski.....	s. 19
VII.	Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	s. 20
VIII.	Działania Klubu Wolontariusza przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie.....	s. 30
IX.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami.....	s. 30
X.	Rehabilitacja i Społeczna Osób Niepełnosprawnych.....	s. 32
XI.	Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.....	s. 39
XII.	Świadczenia Rodzinne.....	s. 39
XIII.	Dodatki mieszkaniowe.....	s. 42
XIV.	Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.....	s. 43
XV.	Podsumowanie.....	s. 45
XVI.	Wybrane zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w latach 2010-2013 – zestawienie tabelaryczne.....	s. 46
XVII.	Bilans potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w 2014 roku – zestawienie tabelaryczne.....	s. 47

I. Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Miasta Piotrków Trybunalski powołaną do wykonywania zadań samorządu gminnego i powiatowego, w szczególności z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, świadczeń rodzinnych oraz pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Działalność Ośrodka finansowana jest ze środków własnych miasta oraz ze środków budżetu państwa. Duże znaczenie dla funkcjonowania Ośrodka mają również środki finansowe pozyskiwane z funduszy unijnych. Źródła finansowania Ośrodka w 2013 roku przedstawia poniższy wykres.

Źródła finansowania MOPR w 2013 roku

Źródło: dane MOPR – opracowanie własne

Ośrodek, zgodnie ze statutem realizuje zadania własne i zlecone z zakresu administracji rządowej należące do właściwości gminy i powiatu. Zadania Ośrodka określają w szczególności: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim realizował szerokie spektrum działań ukierunkowanych na zmianę wizerunku pomocy społecznej oraz na promowanie i realizowanie projektów stanowiących odpowiedź na potrzeby mieszkańców. W minionym roku kontynuowano realizację projektu „Aktywizacja osób niepełnosprawnych szansą na zatrudnienie” adresowanego do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Duży nacisk położono również na współpracę ze środowiskiem lokalnym w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy, który powstał w odpowiedzi na Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie jako część systemu działań skierowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i dopełnienie różnych form administracyjno – prawnych podejmowanych wobec sprawców przemocy.

Zadania realizowane przez Ośrodek wpisywały się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2013 dla Miasta Piotrkowa Trybunalskiego przyjętą uchwałą Nr VIII/124/07 z dnia 25 kwietnia 2007 roku Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego oraz zmianę uchwały Nr XXVII/502/12 z dnia 28 listopada 2012 roku.

II. Adresaci pomocy społecznej

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna udzielana jest osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- a. ubóstwa;
- b. sieroctwa;
- c. bezdomności;
- d. bezrobocia;
- e. niepełnosprawności;
- f. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- g. przemocy w rodzinie; potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- h. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- i. bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- j. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- k. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- l. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- m. alkoholizmu lub narkomanii;
- n. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- o. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał kwoty **542 zł.**
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekraczał **456 zł.**

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych wyżej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Podstawą do przyznania lub odmowy pomocy finansowej z MOPR jest wywiad środowiskowy przeprowadzany przez terenowego pracownika socjalnego. Wywiad środowiskowy przeprowadza się w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia z pomocy społecznej lub w sprawach nie cierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji w terminie 2 dni od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania świadczenia (Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 08.06.2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego – Dz. U. 2012, poz. 712).

Na podstawie informacji uzyskanych w toku wywiadu środowiskowego pracownik socjalny określa diagnozę sytuacji rodziny, plan pracy z rodziną i ustala zakres pomocy.

III. Zadania pomocy społecznej

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą.

Zatem gmina i powiat nie mogą odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspakajania jej niezbędnych potrzeb życiowych.

IV. Zadania własne Miasta Piotrków Trybunalski

Zgodnie z art.17 ust.1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
3. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
4. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
5. opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe;
6. praca socjalna;
7. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych;
8. prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
9. dożywianie dzieci;
10. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
11. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
12. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
13. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Ponadto zgodnie z art. 17 ust. 2 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy między innymi:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki.

Główne zadania realizowane w 2013 roku przez MOPR stanowiły:

1. Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 452 zł miesięcznie;
- w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

W 2013 roku minimalna wysokość zasiłku okresowego dofinansowanego z budżetu państwa wynosiła:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- w przypadku rodziny – 50% różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Okres, na jaki był przyznawany zasiłek okresowy ustalał MOPR na podstawie okoliczności sprawy. Kwota zasiłku okresowego nie mogła być niższa niż 20zł.

W 2013 roku Ośrodek wypłacił zasiłki okresowe na łączną kwotę **4.631.658,81 zł**, w tym dotacja wyniosła **4.527.541,44 zł** i środki własne **104.117,37 zł**. Zasiłki okresowe wypłacono dla **2.326** rodzin (**5.692** osoby w tych rodzinach). Średnia wysokość zasiłku okresowego na rodzinę wyniosła **288 zł**.

2. Zasiłki celowe

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej rodzinie lub osobie może być przyznany zasiłek celowy na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Główne przeznaczenie zasiłków celowych w 2013 roku przedstawiało się następująco:

- leki i leczenie: **721** osób na kwotę **229.688,83 zł**;
- zakup obuwia: **512** osób na kwotę **59.274,00 zł**;
- zakup odzieży: **378** osób na kwotę **49.150,00 zł**;
- dofinansowanie do opłaty energii elektrycznej: **741** osób na kwotę **215.043,19 zł**;
- dofinansowanie do opłaty gazu: **344** osoby na kwotę **66.783,95 zł**;
- dofinansowanie do remontu: **56** osób na kwotę **10.325,73 zł**;
- specjalne zasiłki celowe: **265** osób na kwotę **123.390,44 zł** ;
- zdarzenia losowe: **6** osób na kwotę **9.389,69 zł**;

- inne: **61.362,32 zł.**
Łącznie wydatki na ten cel wyniosły: **824.408,15 zł.**

3. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Ustawą z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 z późn. zm.) wprowadzony został w/w program na lata 2010-2013. Celem tego programu było:

1. wspieranie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym;
2. długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia;
3. upowszechnianie zdrowego stylu żywienia;
4. poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach;
5. rozwój w gminach bazy żywnościowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Na podstawie Programu w 2013 roku realizowane były działania dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania:

- dzieciom do 7 roku życia,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W ramach w/w Programu osobie lub rodzinie mógł być przyznany zasiłek celowy na posiłek wtedy, gdy dochód na osobę w rodzinie lub dochód osoby samotnie gospodarującej nie przekraczał 150% kryterium dochodowego (w przypadku rodziny dochód – 684 zł; w przypadku gospodarstwa jednoosobowego dochód – 813 zł.). W szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły lub przedszkola, niezależnie od dochodu rodziny, mógł udzielić posiłku informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej, przy czym liczba zgłoszonych uczniów nie mogła przekroczyć 20% liczby uczniów dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach. Pomoc ta nie wymagała ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej.

Na realizację programu w 2013 roku MOPR wydatkował kwotę w wysokości **4.225.859,90 zł** [środki własne wyniosły 1.709.893,90 zł oraz dotacja wyniosła 2.515.966 zł]. Łącznie programem objęto **6.991 osób**, w tym:

- **647** dzieci i młodzieży – **288.630,40 zł** (467 osób w szkołach podstawowych, 182 osoby w gimnazjach, 4 osoby w szkołach ponadgimnazjalnych oraz 20 dzieci w klasie „0”);
- **82** osoby otrzymały tzw. „gorący posiłek” – **60.457,50 zł**;
- **6.789** osób (**2.764** rodziny) otrzymało pomoc w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności – **3.831.180 zł**;
- **142** osoby otrzymały świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych – **40.950 zł**.

W miesiącu grudniu 2013 roku MOPR był współorganizatorem wieczery wigilijnej w Dziennym Domu Pomocy Społecznej, w której uczestniczyło 211 osób skierowanych przez MOPR. Koszt wieczery wyniósł **4.642 zł**.

4. Program wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych

Wypoczynkiem letnim organizowanym przez MOPR objęte zostały dzieci z rodzin spełniających kryterium dochodowe oraz, w których występowała jedna z niżej wymienionych dysfunkcji:

- rodziny niepełne;
- długotrwała choroba;
- bezrobocie;
- wielodzietność;
- patologia społeczna.

Organizacja wypoczynku letniego dzieci i młodzieży poprzedzona została szczegółowym rozeznaniem potrzeb w tym zakresie. MOPR zapewnił w okresie wakacji wsparcie dla rodzin i dzieci w różnorodnych formach, takich jak:

- **kolonie letnie:**

157 dzieci wypoczywało na dwóch (14 dniowych) turnusach kolonijnych w okresie od 01 sierpnia do 28 sierpnia w Ośrodku Kolonijnym Bryzka w Rewalu.

Łączny koszt pobytu dzieci na koloniach wyniósł **140.515 zł** (895 zł koszt jednego skierowania) .

37 dzieci wypoczywało na koloniach w Nowym Dworcu. Nieodpłatne skierowania na ww. kolonie do MOPR przekazało Kuratorium Oświaty.

- **dofinansowanie do kolonii i obozów sportowych:**

Ośrodek udzielił częściowych **7 dofinansowań** do indywidualnych skierowań na kolonie i obozy sportowe dla dzieci na kwotę **2.980 zł**

- **turnusy rehabilitacyjne:**

w turnusach rehabilitacyjnych uczestniczyły również dzieci niepełnosprawne. Z dofinansowania ze środków PFRON skorzystało **62** dzieci i młodzieży niepełnosprawnej na ogólną kwotę dofinansowania w wysokości **58.500 zł** oraz **58** opiekunów tych dzieci na kwotę **36.252 zł**.

Łącznie z wypoczynku letniego w 2013 roku skorzystało 262 dzieci. MOPR wydatkował na ten cel kwotę w wysokości 143.495 zł oraz kwotę 94.752 zł ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (wydatki ze środków PFRON w zakresie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych zostały całościowo wykazane na str. 34 sprawozdania).

5. Zaopatrzenie w opał

W okresie jesienno-zimowym w 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zrealizował pomoc w postaci zaopatrzenia w opał, w tym:

- zasiłki celowe na zakup opału dla **425** rodzin w kwocie **226.142,44 zł**
- opał w naturze dla **623** rodzin w kwocie **326.993,04 zł**
- specjalny zasiłek celowy na opał dla **265** rodzin w kwocie **130.284 zł**

Jedna tona opału wraz z dowozem do miejsca zamieszkania klienta kosztowała 560,88 zł. Opał w naturze otrzymały przede wszystkim osoby samotne w wieku poprodukcyjnym, niepełnosprawne, rodziny wielodzietne, jak

również osoby i rodziny, w których występowało niebezpieczeństwo, że przyznana pomoc pieniężna na zakup opału mogłaby zostać wykorzystana niezgodnie z jej przeznaczeniem. Zasiłki celowe były realizowane w kasie Ośrodka w wysokościach stanowiących równowartość 0,5 tony lub 1 tony opału bądź też stanowiące dofinansowanie do zakupu opału.

Łącznie w 2013 roku na opał wykorzystano kwotę 683.419,48 zł i ogółem tą formą pomocy objęto 1.313 rodzin.

6. Pogrzeby

Sprawienie pogrzebu to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Świadczenie to dotyczy pochówku osób bezdomnych, samotnych, a pozostających bez źródła dochodu oraz tych osób, których rodzina nie posiada uprawnień do zasiłku pogrzebowego z ZUS i znajduje się w trudnej sytuacji finansowej.

W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie pokrył koszty pochówku 10 osób na kwotę 28.560 zł.

7. Usługi opiekuńcze

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych. Pomoc ta jest świadczona dla osób samotnych jak również dla osób żyjących w rodzinie, które ze względu na wiek, chorobę lub z innych przyczyn wymagają pomocy w czynnościach życia codziennego. Zakres usług jest dostosowany odpowiednio do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osoby objętej opieką i ustalany jest podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. Przedmiotowa pomoc jest przyznawana decyzją administracyjną, która zawiera: zakres świadczonych usług opiekuńczych, ilość godzin oraz odpłatność za usługi.

W 2013 roku usługi opiekuńcze świadczyły opiekunki zatrudnione w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Piotrkowie Trybunalskim ul. Wojska Polskiego 127. Usługi były świadczone bezpłatnie, za częściową lub całkowitą odpłatnością świadczeniobiorców w zależności od ich sytuacji materialnej i zdrowotnej. Uchwałą nr XXIV/445/12 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 29.08.2012 r. (zmienioną uchwałą Nr XIV/268/11 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 30.11.2011 r.) w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania – zostały określone szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze. Koszt 1 godziny usług wyniósł 18,38 zł. Usługami opiekuńczymi realizowanymi z budżetu gminy objęto 208 osób.

8. Praca socjalna – kontrakt socjalny

Do zadań pracownika socjalnego należy w szczególności: prowadzenie profesjonalnej pracy socjalnej poprzez:

- udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej;

- pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów;
  - współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami.
- Praca socjalna udzielana jest niezależnie od dochodu osoby oczekującej wsparcia.

Dla podniesienia skuteczności działań z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny może działać w oparciu o kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc. Zawarcie kontraktu socjalnego ma na celu określenie sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej z uwzględnieniem możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby i rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba i rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Biorąc pod uwagę cel kontraktu socjalnego, powinien być on zawierany przede wszystkim w tych sytuacjach, w których istnieje możliwość podjęcia przez osobę lub rodzinę działań zmierzających do przezwyciężenia problemów i wyjścia z trudnej sytuacji życiowej (np. bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm, narkomania).

Pracownicy socjalni w 2013 roku zawarli **156** kontraktów, z czego:

- zrealizowanych zostało **130** kontraktów;
- **14** kontraktów jest w trakcie realizacji;
- **12** kontraktów zostało zerwanych przez klientów, z czego: 2 osoby przerwały leczenie odwykowe, 1 osoba nie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, 1 osoba zerwała kontrakt, 1 osoba przerwała terapię, 7 osób nie wywiązało się z ustaleń w oparciu o zawarty kontrakt.

Kontrakty zawierane były głównie z osobami nadużywającymi alkohol i osobami niezaradnymi życiowo, dotyczyły:

- podjęcia leczenia odwykowego – 21
- wyrobienia dowodu osobistego – 2
- uporządkowania mieszkania – 3
- złożenia wniosku o dodatek mieszkaniowy – 14
- złożenia wniosku o przydział lokalu – 5
- zarejestrowania w Powiatowym Urzędzie Pracy – 25
- aktywnego poszukiwania pracy – 12
- współpracy z asystentem rodziny – 18
- uczestnictwa w projekcie „Aktywizacja Osób Niepełnosprawnych Szansą na Zatrudnienie” – 35
- malowaniu mieszkania – 4
- pozostałe – 17

Ponadto w ciągu całego roku terenowi pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie:

- dokonali **23.929** wizyt w środowiskach;
- udzielili **419** środowiskom pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej;
- przeprowadzili **1.362** wywiady alimentacyjne i wywiady do instytucji;

- w wyniku prowadzonej pracy socjalnej oraz zawieranych kontraktów w **246** środowiskach sytuacja uległa poprawie; rodziny usamodzielnily się i nie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej;
- skierowali **58** osób bezdomnych (10.690 świadczeń) do noclegowni.

9. Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu

W myśl obowiązującej ustawy o pomocy społecznej do obowiązkowych zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej należy między innymi kierowanie osób do domów pomocy społecznej, a także ponoszenie przez gminę częściowej odpłatności za ich pobyt w tego typu placówkach. Do ponoszenia odpłatności za pobyt w DPS zobowiązanymi są w następującej kolejności:

- mieszkaniiec domu;
- małżonek, zstępni (dzieci, wnuki) przed wstępnymi (rodzice, dziadkowie);
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Jeżeli dochód mieszkańca wystarcza na pokrycie całości opłaty za dom pomocy społecznej, rodzina i gmina nie ma obowiązku partycypowania w tych kosztach. Mieszkaniiec domu wnosi opłatę w wysokości ustalonej do średniomiesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu netto. Zobowiązanymi do ponoszenia odpłatności w drugiej kolejności są małżonek, zstępni i wstępni, którzy wnoszą opłatę w wysokości ustalonej w zawartej z nimi umowie. Ustawodawca zastrzegł jednak, że rodzina zobowiązana jest do pokrycia odpłatności, gdy:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej jej dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej, tj. wyższy od kwoty 1.626 zł netto (300% x 542 zł) miesięcznie. Ponadto kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium;
2. w przypadku osoby w rodzinie, posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie tj. wyższy od kwoty 1.368 zł (300% x 456 zł) miesięcznie.

W ostatniej kolejności zobowiązaną do odpłatności za pobyt w DPS jest gmina kierująca osobę do domu pomocy społecznej. Gmina wnosi opłatę w wysokości różnicy między średnim miesięcznym kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca i jego rodzinę. Gmina została również obciążona obowiązkiem wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej w przypadku niewywiązywania się z odpłatności mieszkańca lub członków jego rodziny. Gminie przysługuje w tym przypadku prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

W 2013 roku gmina wydatkowała kwotę 4.138.853,52 zł na opłacenie pobytu 200 osób w domach pomocy społecznej.

10. Zasiłki stałe

Zgodnie z art. 37 ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej tj. 542 zł;

- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie tj. 456 zł.

Zasiłek stały stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium dochodowego przy czym wysokość zasiłku stałego nie może być wyższa niż 529 zł i niższa niż 30 zł.

W 2013 roku MOPR objął tą formą pomocy **726** osób na łączną kwotę **2.820.000 zł**, a średnia wysokość zasiłku wyniosła **409 zł**.

11. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne

Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje na podstawie ustawy z dnia 27.08.2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 z późn.zm.).

Świadczeniem tym objęte były osoby korzystające z zasiłków stałych, specjalnych zasiłków opiekuńczych, świadczeń pielęgnacyjnych nieposiadające ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu oraz osoby, z którymi zawarto kontrakt socjalny w ramach projektu „Aktywizacja osób niepełnosprawnych szansą na zatrudnienie”.

W 2013 roku składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła **9%** od wysokości otrzymywanego świadczenia, natomiast w przypadku kontraktu socjalnego od pełnej kwoty zasiłku stałego tj. 529 zł.

MOPR w 2013 roku opłacił składki na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę **316.790,37 zł** dla **807** osób, w tym dla:

- **617** osób pobierających zasiłek stały na kwotę **231.055,29 zł**,
- **184** osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne na kwotę **83.840 zł**,
- **4** osoby w ramach projektu (kontrakt socjalny) na kwotę **1.333,08 zł**,
- **2** osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę **562 zł**.

V. Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb

1. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci.

Przemoc domowa ma różne formy, jednak każda z nich charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna. Podczas aktu przemocy zachwiana jest równowaga sił między sprawcą a ofiarą, narusza ona prawa i dobra osobiste ofiary, powoduje cierpienie i ból. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci. Przemoc wobec dzieci i ich złe traktowanie jest poważnym problemem społecznym. Większość przypadków krzywdzenia dzieci pozostaje tajemnicą rodzinną. Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa między innymi na samorządach lokalnych.

W związku z powyższym pracownicy socjalni MOPR systematycznie podnoszą swoje kompetencje i umiejętności w zakresie rozpoznawania przemocy domowej i pomocy ofiarom przemocy poprzez uczestnictwo w szkoleniach z zakresu:

- Przemoc wobec dzieci – rozpoznawanie, przeciwdziałanie, interwencja;
- Niebieska Karta w praktyce pracowników służb społecznych;
- Budowa i praktyka pracy zespołu interdyscyplinarnego, jako metody wspomagającej w przeciwdziałaniu przemocy i alkoholizmowi;
- Budowa Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Przeciwdziałanie przemocy domowej i pomoc dziecku krzywdzonemu;
- Budowanie lokalnych partnerstw z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.

W celu zwiększenia efektywności pracy i jej usystematyzowania funkcjonują w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie procedury monitorowania i wspierania rodzin problemowych. Zgodnie z nimi pracownik socjalny po ustaleniu - w trakcie wywiadu środowiskowego - sytuacji rodziny, może podjąć następujące działania: wprowadzenie do pracy z rodziną asystenta; przeprowadzenie rozmowy z pedagogiem szkolnym, zgłoszenie sprawy pielęgniarce środowiskowej lub lekarzowi pierwszego kontaktu, wystąpienie do sądu w sprawie wydania zarządzeń opiekuńczych nad dziećmi. Ponadto pracownik jest w stałym kontakcie z rodziną, a w przypadku stwierdzenia niewłaściwego wykonywania obowiązków opiekuńczych uruchamia procedury w celu pilnego umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Podczas pobytu dziecka w placówce pracownik socjalny pracuje z rodziną w celu ewentualnego powrotu dzieci do domu rodzinnego, a w przypadku powrotu dziecka w dalszym ciągu sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem rodziny. Dodatkowo angażuje również do współpracy z rodziną – kuratora sądowego, dzielnicowego, pedagoga szkolnego jak również uczula sąsiadów, aby w przypadku niepokojących sytuacji natychmiast informować MOPR, ewentualnie policję.

W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie skierował do sądu 21 spraw o wgląd w sytuację dzieci i podjęcie stosownych działań w zakresie ewentualnego wydania zarządzeń opiekuńczych nad dziećmi.

Ponadto pracownicy socjalni w przypadku 8 rodzin przekazali sprawy do Komendy Miejskiej Policji w Piotrkowie Trybunalskim celem wzmożonego nadzoru nad tymi rodzinami. Pracownicy socjalni 22 osoby skierowali do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ofiarom przemocy domowej udzielana jest natychmiastowa, specjalistyczna pomoc psychologiczna, a w zależności od potrzeb poradnictwo socjalne lub prawne. Powyższa pomoc świadczona jest w Ośrodku Interwencji Kryzysowej działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie. W sytuacjach uzasadnionych udzielane jest wsparcie w postaci schronienia dla ofiar przemocy.

W 2013 roku specjaliści Ośrodka Interwencji Kryzysowej udzielili 624 porady, w tym między innymi 21 ofiarom przemocy. W 157 przypadkach porady dotyczyły konfliktów w rodzinie.

Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy domowej. Pracownicy socjalni systematycznie współpracują z policją, strażą miejską, pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, lekarzami oraz pielęgniarzkami środowiskowymi.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie podjął działania w celu rozszerzenia działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej poprzez realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie a także poprzez aktywne włączenie się do akcji organizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości pod nazwą „Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw”.

1.1. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy.

W 2013 roku Ośrodek po raz siódmy był realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego, w ramach którego zrealizowane zostały m.in.

- indywidualne spotkania o charakterze diagnostycznym oraz motywacyjnym. W trakcie spotkań indywidualnych oceniona została aktualna sytuacja życiowa uczestników, ich potrzeby oraz oczekiwania względem programu. Osoby motywowane były do aktywnego udziału w spotkaniach.
- zajęcia formujące grupę. Zajęcia miały charakter integracyjny. Uczestnicy zapoznali się z metodami pracy, wspólnie z osobą prowadzącą określili zasady współpracy w trakcie zajęć. Poznawali siebie nawzajem poprzez swobodne wypowiedzi.
- obóz terapeutyczno – edukacyjny. W trakcie trwania obozu uczestnicy brali udział w zajęciach grupowych, spotkaniach indywidualnych, jak również w spotkaniach osób uzależnionych utrzymujących abstynencję. W ramach zajęć grupowych poruszono następującą tematykę: istota zjawiska przemocy – rozszerzenie wiadomości o przemoc domowej; przemoc emocjonalna jako taktyka kontroli; przemoc fizyczna jako taktyka kontrolowania i podporządkowania innych; alternatywne do przemocowych sposoby radzenia sobie w codziennym życiu.
- indywidualne spotkania terapeutyczno – edukacyjne. Spotkania indywidualne ukierunkowane były na osobiste zrozumienie problemu przemocy w rodzinę, analizę własnych postaw w stosunku do członków rodziny oraz rozwijanie motywacji do konstruktywnych zmian w życiu.
- zajęcia grupowe. Spotkania grupowe realizowane w MOPR obejmowały m.in. następującą tematykę: poszerzenie wiedzy na temat przemocy domowej; poznanie alternatywnych do przemocowych sposobów radzenia sobie w codziennym życiu oraz relacjach rodzinnych, partnerskich; zapoznanie z technikami zatrzymywania przemocy oraz odprężania, relaksacji.
- spotkanie podsumowujące program. Spotkanie poświęcone było ocenie realizacji poszczególnych etapów programu, określeniu zmian uzyskanych przez uczestników podczas udziału w programie, a także wskazaniu na dalsze działania służące utrzymaniu i wzmocnieniu pozytywnych zmian.

Program ukończyło 5 osób (4 mężczyzn i 1 kobieta) identyfikujące się z problemem przemocy, u których uzyskano następujące efekty:

- wzrost kontroli zachowania;
- poznanie alternatywnych do przemocowych sposobów radzenia sobie w codziennym życiu oraz relacjach rodzinnych, partnerskich,

- zapoznanie z technikami zatrzymywania przemocy oraz odprężania, relaksacji,
- poznanie alternatywnych form komunikacji,
- ogólna poprawa funkcjonowania w relacjach interpersonalnych.

Program trwał od 01 sierpnia 2013 r. do 21 października 2013 r. i został zakończony spotkaniem uczestników programu z Dyrektorem MOPR w dniu 21 października 2013 r.

Koszt programu w wysokości **7.000 zł** pokryty został z środków budżetu państwa.

1.2 Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany Uchwałą Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania oraz Zarządzeniem Nr 355 Prezydenta Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 12 sierpnia 2011 r. W skład Zespołu weszło 18 osób, przedstawiciele jednostek organizacji pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, organizacji pozarządowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zgodnie z art. 9 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną powołanego Zespołu. Dwóch starszych specjalistów pracy socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie pełni funkcję Przewodniczącego i Sekretarza Zespołu.

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ponadto jednym z zadań Zespołu jest tworzenie grup roboczych. W skład tych grup wchodzi m.in. pracownicy socjalni, którzy wspólnie z przedstawicielami innych instytucji podejmują działania zmierzające do rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

W 2013 roku pracownicy socjalni wchodziłi w skład 185 grup roboczych oraz uczestniczyli w 839 spotkaniach tych grup. W 2013 roku do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 233 Niebieskie Karty. Na tej podstawie grupy robocze opracowały i realizowały indywidualne plany pomocy dla każdej rodziny, inicjowały działania w stosunku do osób stosujących przemoc oraz monitorowały sytuację w tych rodzinach.

Do zadań tych grup należało również dokumentowanie podejmowanych działań, a także efektów pracy.

Koszty funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w 2013 roku wyniósł **8.022,07 zł.**

1.3 Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie funkcjonuje **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**, który udziela szybkiej i profesjonalnej pomocy w postaci porad prawnych, psychologicznych i pedagogicznych osobom znajdującym się w różnego rodzaju sytuacjach kryzysowych i zmagających się z problemami w rodzinie. Pomoc jest skierowana do osób dorosłych, jak również i dzieci.

Najczęściej zgłaszanymi problemami przez klientów były sprawy związane z alkoholizmem i przemocą, konfliktami rodzinnymi, rozwodem i alimentami, prawem lokalowym i prawem pracy oraz potrzebą wsparcia psychologicznego. Często te kryzysowe sytuacje wynikały ze zmiany sytuacji rodzinnej po utracie pracy czy utracie bliskiej osoby. Zmiana sytuacji finansowej rodziny powodowała agresję u dorosłych i problemy wychowawcze z dziećmi.

W 2013 roku w **Ośrodku Interwencji Kryzysowej** udzielono profesjonalnej pomocy w postaci **624** porad specjalistów, w tym: psycholog (**163**), pedagog (**61**), prawnik (**359**) i terapeuta (**41**).

Na utrzymanie i funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wykorzystał środki finansowe w wysokości **51.847,90 zł.**

2. Praca z osobami bezrobotnymi, długotrwale korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej.

2.1 Aktywizacja osób bezrobotnych

W pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi za cel stawia się aktywizowanie osób bezrobotnych na lokalnym rynku pracy. Dąży się do wspierania wyżej wspomnianych osób aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu, udzielania zindywidualizowanej pomocy w celu zwiększenia umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

W 2013 r. na rzecz osób bezrobotnych korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie prowadzone były następujące działania:

- współpraca z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Łodzi - Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Piotrkowie Trybunalskim w zakresie informowania o kursach, zajęciach warsztatowych, organizowanym poradnictwie psychospołecznym i zawodowym.
- udział osób bezrobotnych w warsztatach i zajęciach organizowanych w ramach współpracy z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej:
  - „EURES - jest praca w Europie” - 18 osób,
  - „Jak skutecznie szukać pracy” - 18 osób,
  - „Metody poszukiwania pracy - usprawnij swe działania” - 20 osób,
  - „Autoprezentacja w rozmowie kwalifikacyjnej” - 17 osób,

- „CV - moja wizytówka zawodowa” - 16 osób,
- „Jak profesjonalnie napisać CV” - 19 osób,
- „Networking w poszukiwaniu pracy ” - 17 osób,
- „Moja idealna wizytówka. Jak napisać życiorys i list motywacyjny” - 13 osób.
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Piotrkowie Trybunalskim w zakresie przekazywania informacji o dostępnych ofertach pracy, kursach, szkoleniach planowanych w roku 2013.
- rozpropagowanie wśród osób bezrobotnych korzystających z pomocy informacji o Targach Pracy i Edukacji, jak również uczestnictwo pracowników socjalnych w targach,
- 21 osób bezrobotnych skierowano do projektu "Znajdź zawód dla siebie - pracuj w Piotrkowie Trybunalskim", realizowanego przez instytucję edukacyjną TEB Edukacja. Osoby w wieku od 25 do 64 lat oraz osoby nieuczące się w wieku od 18 do 24 lat, zainteresowane podniesieniem swoich kwalifikacji zawodowych mogły skorzystać z profesjonalnego, bezpłatnego doradztwa zawodowego.
- ponadto w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Piotrkowie Trybunalskim rozpowszechniono informacje dotyczące projektu "Bądź kowalem swojego losu", skierowanego do osób w wieku powyżej 50 roku życia. Do ww. projektu skierowano 10 osób.
- w ramach współpracy z Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Piotrkowie Trybunalskim:
  - przeprowadzono spotkania informacyjno - promocyjne w siedzibie MOPR, w trakcie których przedstawiona została oferta dotycząca realizowanego projektu "Nowe perspektywy 2",
  - dokonano rekrutacji 24 młodych osób (w wieku 15 - 24 lata zagrożonych wykluczeniem społecznym) do uczestnictwa w projekcie OHP, z czego 9 osób zakwalifikowało się i uczestniczyło w warsztatach, treningach, kursie języka obcego, kursie komputerowym, kursie zawodowym (magazynier lub barman), kursie na prawo jazdy kat. B. Uczestnicy projektu otrzymywali również zwrot kosztów dojazdu na zajęcia oraz posiłek.

2.2 Aktywizacja osób niepełnosprawnych szansą na zatrudnienie – projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

W roku 2013 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim kontynuował realizację projektu „Aktywizacja osób niepełnosprawnych szansą na zatrudnienie” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie. Umowa na realizację niniejszego projektu zawarta jest z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Łodzi na okres od 01.01.2009 r. do 30.06.2015 r.

Celem głównym projektu był: rozwój aktywnej integracji wśród 33 osób klientów MOPR w Piotrkowie Trybunalskim oraz pracy socjalnej w okresie 01.01.2013 – 31.12.2013.

Uczestnikami projektu były osoby niepełnosprawne (12 kobiet i 12 mężczyzn), korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, nieaktywne zawodowo, zagrożone wykluczeniem społecznym, w wieku aktywności

zawodowej, zamieszkujące na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego, Ponadto uczestnikami projektu było 7 kobiet i 2 mężczyzn bezrobotnych w wieku 15 – 30 lat korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, zagrożone wykluczeniem społecznym, zamieszkujące na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego oraz zainteresowane aktywizacją zawodową, społeczną a także zdrowotną. W roku 2013 projekt pomyślnie zakończyły 32 osoby.

Realizacja projektu oparta była o następujące Zadania:

Zadanie 1 - Aktywna integracja:

- kursy zawodowe:
Na poszczególne kursy zawodowe uczestnicy kierowani byli na podstawie diagnozy przeprowadzonej przez doradcę zawodowego.
  - a) kurs rękodziela i florystyka – 6 osób;
  - b) magazynier – fakturzysta z obsługą kasy fiskalnej – 5 osób;
  - c) opiekun osób starszych i dziecka – 4 osoby;
  - d) mała gastronomia – 9 osób;
  - e) kierowca operator wózków jezdniowych – 3 osoby;
  - f) prawo jazdy kat. „C” - 1 osoba;
  - g) grafika komputerowa – 2 osoby;
  - h) spawacz MIG-Mag – 2 osoby.
- usługi wspierające aktywizację społeczną:
  - a) objęcie 33 uczestników wsparciem asystenta rodziny;
  - b) konsultacje psychologiczne – dla 33 osób;
  - c) zajęcia dotyczące wizażu – dla 18 kobiet;
  - d) poradnictwo specjalistyczne lekarza ginekologa – dla 18 kobiet;
  - e) poradnictwo specjalistyczne lekarza urologa – dla 12 mężczyzn;
  - f) czteromiesięczny staż zawodowy dla 1 uczestnika projektu;
  - g) grupa wsparcia dla 20 uczestników.
- usługi wspierające aktywizację zawodową:
objęcie uczestników wsparciem doradcy zawodowego – dla 33 osób;

Zadanie 2 – Praca socjalna:

W ramach niniejszego zadania pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim prowadzili w środowiskach uczestników projektu szeroko rozumianą pracę socjalną, przeprowadzali wywiady środowiskowe, motywowali klientów do uczestnictwa w projekcie, a także monitorowali wywiązywanie się z ustaleń zawartych w kontrakcie socjalnym. Ponadto, w ramach niniejszego zadania zatrudnienie kontynuował pracownik socjalny doradca ds. osób niepełnosprawnych.

Zadanie 3 – Zasiłki i pomoc w naturze:

Wszystkim uczestnikom projektu zostały wypłacone zasiłki celowe z tytułu wzrostu wydatków związanych z udziałem w projekcie.

Zadanie 4 - Działania o charakterze środowiskowym:

Dla wszystkich uczestników projektu zorganizowano następujące imprezy:

- spotkanie integracyjne;
- piknik integracyjny;
- wyjście do kina;
- wspólne kolędowanie.

Zadanie 5 i 6 nie są realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Zadanie 7 – Zarządzanie projektem i koszty pośrednie:

W ramach niniejszych zadań dokonano zaplanowanych zakupów, niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu tj. naklejki do oznakowania sprzętu i dokumentacji, szafy metalowej na dokumenty, artykułów biurowych, a także wypłacono dodatki i zrefundowano części wynagrodzenia kadry projektu.

Koszty związane z realizacją projektu wyniosły łącznie 271.986,11 w ramach środków pozyskanych z trzech źródeł: budżet państwa - 11.890,16; Europejski Fundusz Społeczny - 224.591,98; środki własne (budżet powiatu) – 35.503,97.

VI. Zadania zlecone Miasta Piotrków Trybunalski

Zgodnie z art.18 ustawy o pomocy społecznej do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy m.in.:

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. wypłacanie wynagrodzeń za sprawowanie opieki.

Z powyższych zadań Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2013 r. zrealizował:

1. Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Mogą one polegać na: usprawnianiu do funkcjonowania w społeczności lokalnej, pielęgnacji, rehabilitacji fizycznej, terapii psychologicznej i pedagogicznej, wsparciu edukacyjnym, pomocy mieszkaniowej.

Zakres usług jest ustalany w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. Zlecenie na wykonywanie w/w usług jest potwierdzone zaświadczeniem wydanym przez lekarza specjalistę. Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych przyznawana jest decyzją administracyjną.

W 2013 roku specjalistyczne usługi opiekuńcze były wykonywane przez opiekunki zatrudnione w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Piotrkowie Trybunalskim ul. Wojska Polskiego 127. Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowana jest przez gminę na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz.1598 z późn.zm.). Usługi są świadczone bezpłatnie lub za częściową lub całkowitą odpłatnością świadczeniobiorców w zależności od ich sytuacji materialnej i zdrowotnej. W 2013 roku koszt 1 godziny wyniósł 19,16 zł. Specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęto 19 osób.

2. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przysługuje opiekunowi prawnemu osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej. Opiekun prawny musi wystąpić do sądu opiekuńczego o przyznanie takiego wynagrodzenia. Świadczenie to może być przyznane okresowo albo jednorazowo, gdy opieka ustaje lub opiekun zostaje z niej zwolniony. W obydwu sytuacjach sąd uznaje, czy przysługuje mu wynagrodzenie, ustala jego wysokość i na tej podstawie wydaje postanowienie. Świadczenie w pierwszej kolejności wypłacane jest z dochodów lub majątku osoby, nad którą jest sprawowana opieka. Jeżeli nie jest to możliwe, wynagrodzenie wypłaca ośrodek pomocy społecznej. Udzielenie świadczenia w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W związku z powyższym Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2013 roku poniósł wydatki wraz z kosztami obsługi na realizację powyższego zadania w kwocie **33.758,39** (w tym: wynagrodzenia 33.263 zł, koszty obsługi 495,39 zł). Wynagrodzeniami za sprawowanie opieki objęto **9** osób (125 świadczeń).

VII. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

1. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Stosując ustawę Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim, miał na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- a) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- b) powrotu do rodziny;
- c) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- d) stabilnego środowiska wychowawczego;

- e) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- f) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- g) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- h) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- i. ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- i) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- j) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Przepisy ustawy dają możliwość stworzenia rodzinie lepszych warunków do wychowania dziecka oraz zmniejszenia ilości rodzin dysfunkcyjnych. Za najważniejsze cele ustawy uznano:

- wspieranie rodziny przez właściwie zorganizowany system profilaktyki i opieki,
- rozwijanie rodzinnych form opieki nad dzieckiem,
- rozwijanie form wsparcia dziennego.

1.1. Praca z rodziną

W 2013 roku pracownicy Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka udzielali specjalistycznej pomocy dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w następujących formach:

- konsultacja i poradnictwo specjalistyczne,
- terapia i mediacje,
- pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

Pedagog i psycholog przeprowadzili 340 konsultacji dla rodziców zastępczych oraz objęli terapią pedagogiczno – psychologiczną 74 rodziny. Przez pedagoga zostały przeprowadzone dwa badania psychologiczne z wykorzystaniem określonych metod psychometrycznych. W omawianym okresie psycholog i pedagog przeprowadzili 12 spotkań grup wsparcia dla rodzin zastępczych. Ponadto przeprowadzili 221 wizytacji w środowiskach rodzinnych.

Pomoc psychologiczno – pedagogiczna była realizowana w następujących obszarach:

- rozpoznawanie indywidualnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz analizowanie przyczyn niepowodzeń edukacyjnych,
- pomoc psychologiczna (diagnoza i konsultacje) osobom dorosłym, dzieciom oraz rodzinom przeżywającym różnego rodzaju kryzysy i sytuacje trudne,
- diagnozowanie sytuacji wychowawczych w celu wspierania rozwoju dziecka,
- określenie form pomocy psychologicznej, w tym działań profilaktycznych, mediacyjnych i interwencyjnych wobec dziecka i rodziców,
- konsultowanie zgłaszanych problemów i udzielanie wskazówek wychowawczych,

- opiniowanie na użytek władz wymiaru sprawiedliwości sytuacji rodziny. Wspieranie rodziny prowadzone było za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Ponadto praca z rodziną prowadzona była również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

1.2. Asystenci

Celem pracy asystentów było osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, co umożliwiłoby jej wychowywanie dzieci. Ich głównym zadaniem było niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców.

Zakres pracy asystentów obejmował w szczególności obszary:

- 1) bezpośrednią pracę z rodziną,
- 2) bezpośrednią pracę z dzieckiem,
- 3) działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- 4) organizację własnego warsztatu pracy.

Kadra kierownicza i pracownicy Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka organizowali spotkania robocze, których celem było omawianie problemów wynikających z realizacji zadań wykonywanych przez asystentów. Ponadto odbywały się cyklicznie spotkania asystentów z pracownikami socjalnymi w ramach tzw. Zespołów ds. Rodziny. Omawiano na nich efekty pracy z rodziną prowadzonej przez asystentów i pracowników socjalnych oraz ustalano dalszy plan działań na rzecz rodziny. Łącznie odbyły się 3 spotkania Zespołu.

Powyższe działania miały na celu doskonalenie pracy asystentów, pracowników socjalnych oraz całego zespołu pracowniczego zatrudnionego w Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka, co z kolei przyczyniło się do świadczenia skutecznej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Pracownicy Zespołu ds. Asysty Rodzinnej w 2013 r. udzielili łącznie wsparcia 52 rodzinom. Ponadto opracowali 65 planów pracy z rodziną, sporządzili 22 sprawozdania z pracy z rodziną oraz wydali 11 opinii na wniosek sądu w zakresie funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności. Asystenci współpracowali z 10 rodzinami, w których wystąpiło zjawisko przemocy. Każda z rodzin miała inne cele, zasoby i deficyty. Wymagało to od asystentów zbudowania atmosfery akceptacji i zaufania. Spotykali się najpierw z rodzicami, a następnie z dziećmi, bowiem problemy rodziny to problemy poszczególnych jej członków. Ich praca miała charakter kompleksowego działania, polegającego na pomocy w rozwiązaniu wielu spraw, począwszy od tych najbardziej pilnych. W pierwszej kolejności były to problemy socjalne, mieszkaniowe, materialne, zdrowotne, prawne.

W rodzinach asystenci pomagali i towarzyszyli w takich czynnościach jak:

- przygotowanie i złożenie pism urzędowych różnego typu: podań, wniosków, pozwów sądowych, odwołań, formularzy, CV, listów motywacyjnych;
- nawiązanie kontaktów z innymi pracownikami instytucji społecznych, poradni specjalistycznych, organizacji pozarządowych itp.;
- pomoc w trudnych dla klienta, czasem kryzysowych sytuacjach - przeprowadzka, interwencja policji, rozprawa sądowa, rozmowy z członkami rodziny;

- motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i poszukiwania pracy;
- branie udziału w mediacjach rodzinnych i zachęcanie do poprawienia atmosfery między rodzicami a dziećmi, między małżonkami lub między członkami dalszej rodziny;
- motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, przyjmowania leków;
- organizowanie wsparcia materialnego w postaci rzeczowej - nowa i używana odzież, meble, artykuły szkolne, sprzęt gospodarstwa domowego;
- prowadzenie rozmów edukujących, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- nadzór i prowadzenie rozmów motywujących z rodzinami uzależnionymi od alkoholu, zwłaszcza opornymi wobec specjalistycznego leczenia;
- pomoc w organizowaniu darmowych usług;
- organizowanie korepetycji dla dzieci, motywowanie klienta do systematycznych kontaktów ze szkołą, wykonania badań w poradni psychologiczno-pedagogicznej, towarzyszenia dzieciom w trakcie odrabiania prac domowych, dopilnowania dzieci w regularnym chodzeniu do szkoły, przedszkola;
- organizowanie zabaw z dziećmi oraz sprawowanie opieki nad nimi umożliwiającej matce samodzielne zrealizowanie spraw urzędowych.

W ocenie Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka powyższe działania okazały się bardzo skuteczne i zostały pozytywnie ocenione przez rodziny. Efektem tego jest zwiększenie zapotrzebowania na tego typu wsparcie oraz fakt zakończenia pracy z 9 rodzinami. W wyniku aktywnej współpracy rodzin z asystentem plan pracy w całości został zrealizowany a rodziny zwiększyły swoje umiejętności w zakresie opiekuńczo – wychowawczym i usamodzielnily się.

1.3. Pomoc w opiece i wychowaniu

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. W 2013 roku na terenie miasta Piotrków Trybunalski funkcjonowało 9 placówek wsparcia dziennego, które dysponowały łącznie 300 miejscami dla dzieci i młodzieży w wieku 5 – 16 lat. Placówki udzielały pomocy dydaktycznej, organizowały dla dzieci czas wolny, zabawę i zajęcia sportowe oraz zapewniały rozwój ich zainteresowań. Ponadto organizowały zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, kompensacyjne oraz logopedyczne. Możliwość zapisania dziecka do placówki miał każdy rodzic / opiekun prawny dziecka, który potrzebował wsparcia w procesie wychowania dziecka oraz chciał podjąć współpracę z pracownikiem placówki na rzecz poprawy sytuacji dziecka i swojej rodziny.

2. Piecza zastępcza

Pieczka zastępcza to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez ich rodziców. Obowiązek organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa m. in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Pieczna zastępcza na terenie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

2.1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinna piecza zastępcza jest formą całkowitej lub okresowej opieki nad dzieckiem osieroconym albo z innych przyczyn pozbawionym właściwej opieki rodziców naturalnych.

Powstaje ona w dwojaki sposób:

- 1) na podstawie orzeczenia sądu,
- 2) na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka w przypadku pilnej konieczności zapewnieniu dziecku opieki.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej, nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza ta nie jest im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- nie są ograniczone w czynnościach prawnych,
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniami o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej,
- zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspakajanie jego indywidualnych potrzeb.

Na terenie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego w 2013 r. funkcjonowały następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- rodzina zastępcza spokrewniona,
- rodzina zastępcza niezawodowa,
- rodzina zastępcza zawodowa,
- rodzinny dom dziecka.

W IV 2013 r. z jedną z rodzin zastępczych zawodowych podpisano umowę na prowadzenie rodzinnego domu dziecka. Łącznie w 130 rodzinach zastępczych, w tym 2 zawodowych rodzinach zastępczych oraz 1 rodzinnym domu dziecka przebywało 187 dzieci.

Pomoc dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych.

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze obejmowani byli wsparciem mającym na celu ich życiowe usamodzielnienie.

Otrzymują wsparcie finansowe w takich formach jak:

- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki - 42 pełnoletnich wychowanków,
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie - 8 pełnoletnich wychowanków,
- pomoc na zagospodarowanie - 4 pełnoletnich wychowanków.

Dodatkowo pełnoletni wychowankowie oraz rodziny zastępcze korzystały z poradnictwa i terapii prowadzonej przez pedagoga oraz psychologa.

Łącznie ww. specjaliści udzielili 340 konsultacji dla rodziców zastępczych oraz prowadzili terapię pedagogiczno – psychologiczną z 74 rodzinami.

Zadania związane z organizowaniem czasowej opieki i wychowania nad dzieckiem w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka realizowało również poprzez pracę administracyjną i pracę w terenie, która polegała na:

- ✓ przygotowywaniu i wydawaniu decyzji dotyczących pomocy finansowej. W 2013 r. wydanych zostało łącznie 226 decyzji dla rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- ✓ przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych i prowadzeniu pracy socjalnej. W 2013 roku pracownik socjalny 273 razy zwizytował środowiska rodzinne i przeprowadził łącznie 134 wywiady środowiskowe m. in. do:
  - oceny sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej,
  - rozeznania środowiska nowopowstałej rodziny zastępczej,
  - przyznania pomocy pieniężnej na utrzymanie dziecka,
  - aktualizacji sytuacji rodziny zastępczej i umieszczonego w niej dziecka.Pracownik socjalny sporządzał również opinie o kandydatach na rodziców zastępczych.

Realizując swoje zadania Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka współpracowało z różnymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny i dziecka, a w szczególności z:

- 1) Regionalnym Ośrodkiem Adopcyjnym Filia w Piotrkowie Trybunalskim w zakresie dokonywania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz zgłaszania dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do adopcji
- 2) sądem opiekuńczym w zakresie przedkładania opinii o kandydatach na rodziców zastępczych oraz opinii dotyczącej zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- 3) szkołami i przedszkolami, do których wystosowanych zostało 65 pisma dotyczących zebrania informacji o sytuacji szkolnej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych objętych pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki oraz pozyskania dokumentacji niezbędnej do wydania skierowań do placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- 4) Urzędem Miasta w sprawie przydziału mieszkań dla rodzin zastępczych, pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek.
- 5) przychodniami lekarskimi w zakresie pozyskania informacji o sytuacji zdrowotnej dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych.
- 6) ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie i placówkami opiekuńczo – wychowawczymi na terenie całej Polski.

W 2013 r. wystosowano łącznie 1001 pism do instytucji, z którymi współpracowano na rzecz rodziny i dziecka.

2.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może być umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej, która na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego sprawowana była w formie placówek opiekuńczo – wychowawczych. Dzieci umieszczane były w:

- 1) Pogotowiu Opiekuńczym, które dysponuje 37 miejscami,

2) Domu Dziecka, w którym znajduje się 30 miejsc. Łącznie miasto Piotrków dysponuje 67 miejscami w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Każda z placówek w szczególności realizuje następujące działania:

- zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Ponadto placówki posiadają własne środki finansowe przeznaczone na bieżącą działalność, pochodzące ze środków własnych Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. Skierowanie do całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W placówce umieszcza się dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Dzieci młodsze umieszcza się w placówkach w wyjątkowych przypadkach. Pobyt dziecka powinien mieć charakter przejściowy – do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

W 2013 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wydał 82 skierowania do placówek opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta. Wszystkie dzieci przebywające w piotrkowskich placówkach zostały w nich umieszczone na podstawie orzeczenia sądu przy aktywnym udziale pracowników Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka. Prowadzona była ścisła współpraca z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi w zakresie usamodzielniania pełnoletnich wychowanków, opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze.

W 2013 roku łącznie 34 pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, zakładów poprawczych zostało objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Pomoc ta miała na celu ich życiowe usamodzielnienie. W tym:

- 3 wychowanków uzyskało pomoc pieniężną na usamodzielnienie,
- 33 wychowanków uzyskało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki,
- 1 wychowanek uzyskał pomoc na zagospodarowanie.

3. Koszty realizacji zadań

W 2013 roku na pomoc pieniężną dla rodzin zastępczych, pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz koszty obsługi realizowanych zadań wydatkowana została kwota w wysokości **2.494.630,68 zł.** w tym:

- środki własne Miasta Piotrkowa Trybunalskiego - **2.410.976,10 zł,**
- dotacja budżetu państwa - **83.654,58 zł,**

Wydatki kształtowały się następująco:

I. Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych:

1) pomoc pieniężna dla wychowanków różnych placówek opiekuńczo - wychowawczych wyniosła **162.420,06 zł** w tym:

- pomoc na kontynuowanie nauki dla 33 wychowanków - 142.241,30 zł;
- pomoc na usamodzielnienie dla 3 wychowanków - 18.129 zł;
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla 1 wychowanki - 2.049,76 zł.

II. Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka – **2.272.399,29 zł:**

1) pomoc pieniężna dla rodzin zastępczych **1.796.467,19 zł** w tym:

- pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w 130 rodzinach zastępczych, w tym dla prowadzącego rodzinny dom dziecka - 1.524.492,55 zł;
- jednorazowa pomoc dla 5 rodzin - 12.072 zł;
- specjalne świadczenie pieniężne dla 2 rodzin zastępczych - 2000 zł;
- świadczenie pieniężne na pokrycie kosztów związanych z remontem lokalu, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka - 2.000 zł;
- świadczenie pieniężne na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka - 10.000,00 zł;
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla 42 wychowanków - 197.850,47 zł;
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla 8 wychowanków - 41.175 zł;
- pomoc na zagospodarowanie dla 4 wychowanków - 6.877,17 zł.

2) wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka wraz z pochodnymi wyniosło **67.626,33 zł**, w tym:

- dotacja - 8.000zł;
- środki własne - 59.626,33 zł;

3) realizacja programu koordynator rodzinnej pieczy zastępczej - **87.650,44 zł**, w tym:

- dotacja na wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 33.497,98 zł;
- środki własne - 54.152,46 zł;

4) realizacja Resortowego Programu Wspierania Pieczy Zastępczej - **6.900 zł**; w tym:

- szkolenia rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego w tym: dotacja 3.300 zł, środki własne 3.600 zł;

5) koszty obsługi realizowanych zadań - **313.755,33 zł.**

III. Asystent rodziny

W ramach powyższego realizowano wydatki związane z zatrudnieniem 2 asystentów rodziny w łącznej wysokości **59.811,33 zł**, w tym: dotacja 38.856,60 zł, środki własne 20.954,73 zł.

4. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej - efekty pracy w 2013 r.

Do podstawowych zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2013 roku należało m. in.:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 5) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 6) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 7) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 8) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 10) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 11) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 12) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Przypisane ustawowo zadania wykonywane były przez specjalistyczną kadrę pracowniczą, co niewątpliwie przyczyniło się do uzyskania pozytywnych efektów pracy. Pracownicy systematycznie wizytowali środowiska rodzin zastępczych w miejscu ich zamieszkania, co pozwoliło na dokładne rozeznanie potrzeb dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W 2013 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej objęli wsparciem 105 rodzin zastępczych, w których przebywało 151 dzieci oraz 19 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Środowiska rodzinnej pieczy zastępczej wizytowane były 2183 razy. Celem ich pracy było codzienne, bezpośrednie wsparcie świadczone opiekunom zastępczym oraz dzieciom poprzez oferowanie i udzielanie pomocy organizacyjno – formalnej oraz poradnictwo. Koordynatorzy:

- przeanalizowali stosowane w rodzinach zastępczych metody pracy i wspólnie z rodzinami przygotowali plany pomocy dziecku,
- nawiązali osobisty kontakt z pedagogami szkolnymi i przedszkolnymi, wychowawcami, kuratorami sądowymi mający na celu wymianę informacji na temat rodziny zastępczej i wychowywanego dziecka,
- informowali sąd opiekuńczy o sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, funkcjonowaniu rodziny zastępczej, problemach opiekuńczo - wychowawczych z dzieckiem.

Ponadto pracownicy Centrum Wsparcia Rodziny w celu pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych przeprowadzili akcję promującą rodzinną pieczę zastępczą w ramach VIII Obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego pod hasłem „Rodzice zastępczy współcześni rycerze okrągłego stołu”, które odbyły się w dniu 24 maja 2013 r. na terenie podzamcza oraz Zamku Królewskiego w Piotrkowie Trybunalskim. Na ten cel wydatkowano kwotę **11.998,38 zł** z środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na przełomie całego 2013 r. prowadzona była rekrutacja na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych (zawodowych i niezawodowych). Wpłynęły 3 wnioski kandydatów z terenu miasta Piotrkowa Trybunalskiego (1 osoba samotna i 2 małżeństwa) do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą zorganizowane zostało przez Towarzystwo Rozwoju Aktywności Dzieci „Szansa” Oddział w Łodzi. Szkolenie ukończyła jedna osoba, pozostałe dwa małżeństwa są w trakcie realizacji cyklu.

Ponadto w ramach udzielanego wsparcia koordynatorzy z 4 rodzinami zastępczymi zakończyli współpracę, z uwagi na zrealizowany plan pomocy dziecku. Kolejnym sukcesem był: powrót 5 dzieci do rodziców biologicznych; 11 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej wyjechało na kolonie letnie; 19 dzieci skorzystało z ferii zimowych; 22 dzieci uczestniczyło w półkoloniach letnich organizowanych w świetlicach środowiskowych na terenie miasta.

Organizator pieczy zastępczej poprzez swoje działania:

- 1) przeprowadził edukację społeczną i promocję rodzin zastępczych,
- 2) pozyskał, przeszkolił i zakwalifikował kandydatów na rodziny zastępcze,
- 3) umożliwił profesjonalizację rodziny zastępczej poprzez dążenie do utworzenia zawodowych rodzin zastępczych,
- 4) objął wsparciem merytorycznym istniejące rodziny zastępcze,
- 5) podjął działania w celu zintegrowania środowiska rodzin zastępczych ,

- 6) wspierał proces usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą,
- 7) podejmował szereg działań w kierunku stabilizacji dziecka poprzez powrót do rodziny biologicznej lub adopcję.

VIII. Działania Klubu Wolontariusza przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie

Działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie Klub Wolontariusza prowadzony był przez przygotowanych właściwie do tego celu koordynatorów (pracownicy socjalni MOPR). Głównymi zadaniami wolontariatu była: pomoc dzieciom mającym problemy z nauką; pomoc osobom w wieku emerytalnym i chorym; pomoc przy działalności akcyjnej Ośrodka. W 2013 r. w ramach pracy Klubu Wolontariusza zarejestrowanych było 21 wolontariuszy w tym: 16 pracujących z dziećmi, osobami starszymi, niepełnosprawnymi.

Wolontariusze cyklicznie uczestniczyli w spotkaniach prowadzonych przez koordynatorów. W 2013 roku odbyły się 3 spotkania, których zadaniem było poszerzanie wiedzy w pracy wolontarystycznej. Podczas spotkań odbyły się m.in. warsztaty z udziałem funkcjonariuszy policji w zakresie metod oszustw, jak również zapoznano uczestników z zasadami udzielania pierwszej pomocy.

Ponadto w dniu 5 grudnia 2013 roku zostały zorganizowane obchody Dnia Wolontariusza, podczas którego wolontariusze zrzeszeni w Klubie otrzymali z rąk Wiceprezydenta Miasta Piotrkowa Trybunalskiego i Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie dyplomy z podziękowaniami oraz drobne upominki za bezinteresowną pracę z osobami wymagającymi wsparcia. W spotkaniu uczestniczył również Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zdrowia i Pomocy Społecznej.

IX. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami

Właściwa realizacja zadań pomocy społecznej wymaga ścisłej współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Dlatego Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie prowadził ścisłą współpracę, głównie z:

- **Policją i Strażą Miejską**

Współpraca polegała głównie na wymianie informacji z zakresu występujących problemów rodzinnych: interwencji w sprawie przemocy w rodzinach oraz właściwych zachowań osób opuszczających zakłady karne, udzielania informacji o osobach bezdomnych oraz żebractwa. Terenowi pracownicy socjalni na bieżąco współpracowali z dzielnicowymi, którzy w wielu przypadkach asystowali podczas wizytacji środowisk dotkniętych patologią.

- **Powiatowym Urzędem Pracy**

Celem tej współpracy było przede wszystkim pozyskiwanie miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych, a korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Istotnym elementem tej współpracy była również możliwość uczestnictwa klientów pomocy społecznej w organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy kursach przyuczających do zawodu oraz możliwość przekwalifikowania się. Ośrodek kierował podopiecznych do PUP w sprawie ofert pracy dla osób w szczególnie trudnych sytuacjach materialno-bytowych.

- **Polskim Czerwonym Krzyżem**

Współpraca polegała na przekazywaniu osobom i rodzinom korzystającym z pomocy społecznej artykułów żywnościowych zbieranych podczas akcji charytatywnych.

- **Towarzystwem Przyjaciół Dzieci**

Współpraca dotyczyła zapewnienia opieki oraz właściwej pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin wielodzietnych, niepełnych, patologicznych i zaniedbanych np. w odrabianiu lekcji w świetlicach prowadzonych przez TPD.

- **Ochotniczym Hufem Pracy**

OHP informował MOPR o: ofertach pracy dla młodych osób w przedziale wiekowym 18-26 lat oraz organizowanych warsztatach dla osób poszukujących pracy i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem współpracy była także pomoc w uzyskaniu zatrudnienia przez pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz doradztwa zawodowego dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

- **pedagogami szkolnymi**

Współpraca polegała na współdziałaniu pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie z pedagogami szkolnymi mająca na celu objęcie wszechstronną pomocą zarówno materialną jak i niematerialną dzieci z rodzin najuboższych i niewydolnych wychowawczo. Terenowi pracownicy socjalni ściśle współpracowali z pedagogami szkolnymi w zakresie wspólnego przekazywania informacji dotyczących dzieci uczęszczających do szkół. Informacje dotyczyły przede wszystkim dożywiania w szkole w formie bezpłatnych obiadów jak również wywiązywania się rodziców z funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Celem współpracy było również uzyskanie informacji o sytuacji szkolnej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych potrzebnych do wydania oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczych dla sądu.

- **sądami i kuratorami**

Celem tej współpracy był nadzór nad prawidłowym wykonywaniem opieki rodzinnej i rozwiązywanie problemów wychowawczo-opiekuńczych występujących w rodzinach oraz wydawanie opinii o kandydatach na rodziców zastępczych oraz ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

- **kościółami**

Współpraca dotyczyła uczestnictwa dzieci z rodzin najuboższych, wielodzietnych i niepełnych objętych pomocą MOPR w wypoczynku letnim organizowanym m.in. przez Kościół Katolicki.

- **Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów**

Współpraca dotyczyła głównie wzajemnego informowania się o potrzebach udzielania pomocy i możliwościach jej uzyskania jak również zgłaszania osób niepełnosprawnych do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, w tym świadczenie usług opiekuńczych.

- **Stowarzyszeniem Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Centrum Edukacyjno – Rehabilitacyjne „Szansa”**

Współpraca dotyczyła między innymi udzielania informacji na temat korzystania ze środków PFRON w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Ponadto MOPR przekazywał na bieżąco magazyn „Integracja” w celu zapoznania się z podejmowanymi działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych.

- **Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy Abstynentów Klub AA „Pałacyk”**

Współpraca miała na celu integrację dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez uczestnictwo we wspólnych wycieczkach, zabawach okolicznościowych, w wypoczynku letnim itp. Ponadto osoby uzależnione od alkoholu były kierowane do grup wsparcia „AA”.

- **Oddziałem Łódzkim PFRON**

Współpraca ta dotyczyła przekazywania informacji o realizowanych programach celowych PFRON: „Program wyrównywania różnic między regionami II”, Pilotażowy Program „Aktywny samorząd”.

- **Radami Osiedli**

Współpraca pracowników socjalnych MOPR polegała najczęściej na kontakcie osobistym lub telefonicznym z członkami Rad Osiedli. Członkowie Rad zgłaszali osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej do ewentualnego rozeznania i udzielenia stosownego wsparcia.

- **Fundacją „Divine Mercy”**

Współpraca dotyczyła dystrybucji żywności w ramach programu „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej” i z tej formy pomocy w 2013 roku skorzystało 1.138 osób skierowanych przez MOPR.

X. Rehabilitacja Społeczna Osób Niepełnosprawnych

Środki finansowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych przekazywane są corocznie przez Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie (PFRON) według algorytmu określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. Nr 88, poz. 808 z późn. zm.).

W roku 2013 środki PFRON wykorzystane dla Powiatu Piotrków Trybunalski stanowiły kwotę **2.062.607,64 zł** w tym:

- na rehabilitację społeczną wykorzystano kwotę - **1.865.861,28 zł**
- na rehabilitację zawodową wykorzystano kwotę - **146.592,61 zł**
- koszty obsługi zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej - **50.153,75 zł**

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej

1. Dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.

W 2013 roku zawartych zostało 6 umów (3 umowy dla osób dorosłych i 3 umowy dla dzieci). Jedna umowa zawarta z osobą dorosłą została rozwiązana na prośbę wnioskodawcy.

Wyłacone dofinansowanie stanowiło kwotę **2.233,50 zł**, w tym dla

- dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – wypłacono środki w wysokości **1.433,50 zł** (3 osoby),
- osób dorosłych – wydatkowano **800 zł** (2 osoby).

Dofinansowaniem objęto zakup orbiterków magnetycznych (2 szt.), drabinki gimnastycznej, elektrostymulatora mięśni miednicy, rowerka rehabilitacyjnego trójkołowego z podstawką do ćwiczeń stacjonarnych.

2. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych przekazano dla 487 wnioskodawców na ogólną kwotę **323.394,25 zł** w tym:

- dla 421 osób dorosłych niepełnosprawnych na kwotę **238.721,91 zł**,
- dla 66 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej na kwotę **84.672,34 zł**.

Dofinansowaniem objęto między innymi: aparaty słuchowe, pieluchomajtki, obuwie ortopedyczne, ortezy, protezy.

3. Dofinansowanie prac dotyczących likwidacji barier architektonicznych.

Na dofinansowanie prac dotyczących likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych zostały zawarte 3 umowy. Wyłacone dofinansowanie stanowiło kwotę **13.203,07 zł**.

Likwidacja barier architektonicznych obejmowała:

- wykonanie pochylni na zewnątrz budynku z balustradą i poręczą, wykonanie chodnika dla potrzeb dziecka niepełnosprawnego poruszającego się za pomocą wózka inwalidzkiego na kwotę 11.311,39zł,
- przystosowanie pomieszczenia sanitariatu dla potrzeb dorosłej osoby niepełnosprawnej poruszającej się przy pomocy kuli na kwotę 1.891,68 zł.
-

4. Dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się.

W 2013 roku na dofinansowanie likwidacji barier technicznych zawartych zostało 5 umów dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Faktycznie wyłacono dofinansowanie w wysokości **8.599,50 zł**. Przedmiotem dofinansowania było łóżko rehabilitacyjne.

5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

Powyższe zadanie realizowane było w oparciu o wnioski, które zostały złożone do 30 listopada 2012 roku.

Na przestrzeni całego 2013 roku zawartych zostało 20 umów z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie miasta:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Szansa” w Piotrkowie Trybunalski – 3 umowy (wycieczka autokarowa do Poznania, wycieczka autokarowa do Jury Krakowsko-Częstochowskiej, bal andrzejkowo -mikołajkowy);
- Stowarzyszenie Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym – 1 umowa (wycieczka autokarowa do Bełchatowa, Krakowa i Zakopanego);
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Miejsko-Powiatowy – 5 umów, z tego jedna rozwiązana na prośbę Stowarzyszenia (spotkanie integracyjne, wycieczka autokarowa do Karpacza i okolic, spotkanie oplatkowe);
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Okręgowy – 2 umowy (wycieczka autokarowa do Augustowa, Suwałk i Giżycka, wycieczka autokarowa do Przemyśla, Sanoka i Ustrzyk);

- Terenowa Komisja Emerytów i Rencistów NSZZ „Solidarność” – 3 umowy (wycieczka autokarowa do Buska Zdroju, Muszyny, Krosna i Nowego Sącza, wycieczka autokarowa do Mogilna, Żnina, Biskupina i Gniezna, spotkanie integracyjne);
- Polski Związek Niewidomych Okręg Łódzki Koło Terenowe Nr 16 – 2 umowy (wycieczka autokarowa do Wrocławia, spotkanie integracyjne);
- Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku – 2 umowy (wycieczka autokarowa w Góry Karkonosze, spotkanie integracyjne).

Wyłączone dofinansowanie ze środków PFRON w ramach tego zadania wyniosło: **78.256,36 zł**. Z tej formy skorzystało **642** osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami, w tym: **61** dzieci i młodzieży niepełnosprawnej na kwotę **6.690,45 zł**.

6. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

W 2013 roku wypłacono dofinansowanie dla 514 osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami na ogólną kwotę w wysokości **402.480 zł** w tym:

- dla 394 dorosłych osób niepełnosprawnych z opiekunami na kwotę **307.728 zł**,
- dla 120 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z opiekunami na kwotę **94.752 zł**.

7. Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

Na działalność WTZ z 2013 r. obejmującą uczestnictwo 70 osób przekazano środki PFRON w wysokości **1.035.720 zł** oraz środki Powiatu w wysokości **115.080 zł** (łącznie przekazano kwotę **1.150.800 zł**).

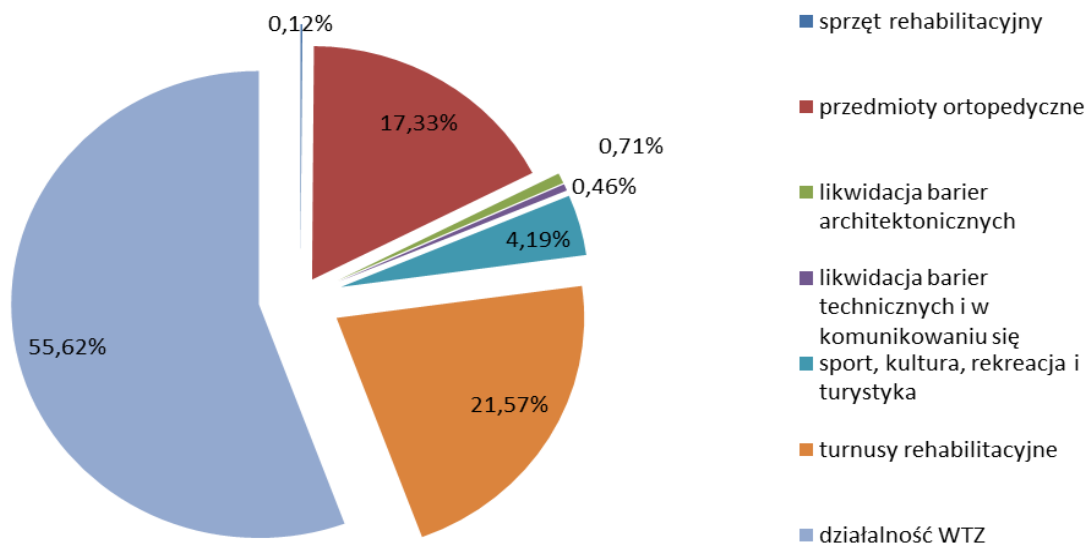
Terapia zajęciowa prowadzona była w sekcjach: stolarskiej, gospodarstwa domowego, plastycznej, hafciarskiej, malarskiej, krawieckiej, teatralnej, multimedialnej, muzycznej, witrażu, dekoratorskiej, rękodziela artystycznego, kosmetyczno – fryzjerskiej, fotograficzno – informatycznej.

Z dniem 30 grudnia 2013 r. liczba uczestników WTZ zwiększyła się o 5 osób. Koszty wynikające ze zwiększenia liczby uczestników WTZ od 30.12.2013 r. do 31.12.2013 r. stanowiły ogółem kwotę 2.194 zł. Przekazane dofinansowanie ze środków PFRON wyniosło **1.974,60 zł**, a dofinansowanie Powiatu 219,40 zł. Utworzona została jedna nowa pracownia: florystyka.

Podsumowanie: wydatkowanie środków PFRON w zakresie rehabilitacji społecznej w 2013 roku przedstawia następujący wykres:

Środki finansowe poniesione na rehabilitację społeczną

w %

Źródło: dane MOPR – opracowanie własne

Zadania z zakresu Rehabilitacji Zawodowej

W 2013 roku zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane były przez Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie Trybunalskim. Sprawozdanie z wykorzystania środków PFRON z zakresu rehabilitacji zawodowej sporządzone zostało w oparciu o pisemną informację przekazaną przez Powiatowy Urząd Pracy.

Na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w 2013 roku wydatkowano kwotę w wysokości **146.592,61 zł**, w tym:

1. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielnie socjalnej.

Z tej formy aktywizacji skorzystała **1 osoba** zarejestrowana w statusie osoby poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu. Wydatkowane środki stanowiły kwotę **25.000 zł**.

Środki przyznane osobie niepełnosprawnej zostały wykorzystane na podjęcie działalności gospodarczej w zakresie usług reklamowych.

2. Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

W wyniku zawartych 2 umów utworzone zostały **2** stanowiska pracy dla **2 osób** niepełnosprawnych (jednej osoby bezrobotnej oraz jednej zarejestrowanej jako osoba poszukująca pracy niepozostającej w zatrudnieniu). Stanowiska pracy utworzono w następujących zawodach:

- *operator agregatu - magazynier,*
- *pracownik restauracji.*

Na zadanie to wydatkowana została kwota w wysokości **56.000 zł**.

3. Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.

W celu zwiększenia szans zatrudnienia osób niepełnosprawnych w 2013 roku ze środków PFRON organizowane były szkolenia dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu.

W 2013 roku szkoleniami objętych zostało **14 osób**. Na zadanie to wydatkowano kwotę **34.729,36 zł**. Zakres prowadzonych szkoleń:

- *bukieciarstwo - 1 osoba,*
- *magazynier - fakturzysta - 1 osoba,*
- *kurs florystyczny - 1 osoba,*
- *kadry-płace - 2 osoby,*
- *kwalifikacja wstępna przyśpieszona do kat. C, C+E - 1 osoba,*
- *akredytowany kurs masażu - 1 osoba,*
- *kurs palacza - 1 osoba,*
- *pracownik biurowy z elementami grafiki komputerowej - 1 osoba,*
- *kurs księgowości - 1 osoba,*
- *kierowca wózków jezdniowych – 2 osoby,*
- *szkolenie komputerowe ECDL Start – 1 osoba,*
- *obsługa komputera z elementami grafiki komputerowej – 1 osoba.*

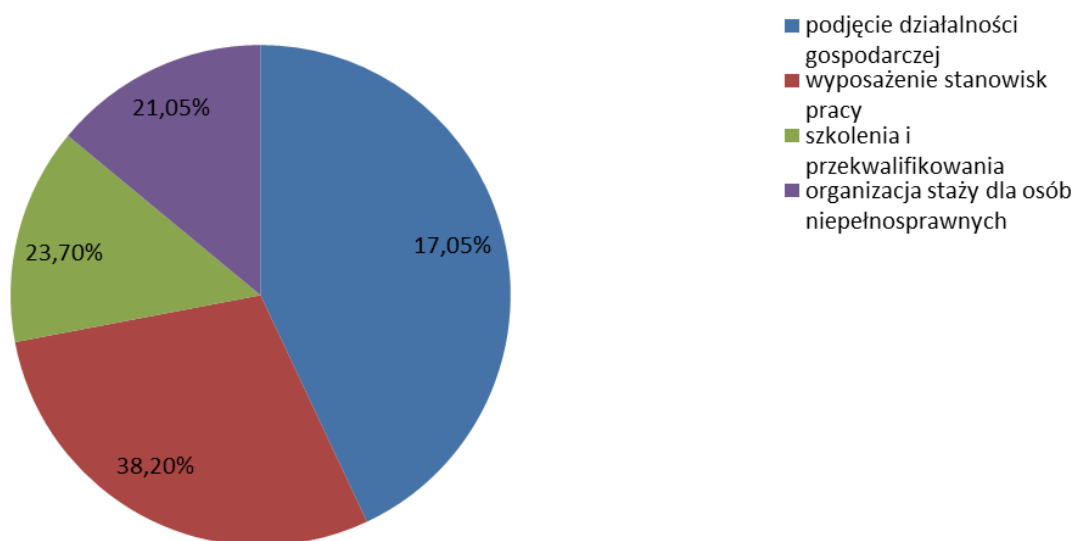
4. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu.

W 2013 roku zawartych zostało **6** umów z pracodawcami o odbywanie stażu przez osobę niepełnosprawną poszukującą pracy niepozostającą w zatrudnieniu finansowanego ze środków PFRON. Staże zorganizowane zostały na stanowiskach: stażysta (pracownik biurowy), sekretarka, pracownik zaplecza sportowego, referent, groomer.

Na organizację stażu wydatkowano środki PFRON w wysokości **30.863,25 zł**.

Podsumowanie: wydatkowanie środków PFRON w zakresie rehabilitacji zawodowej w 2013 roku przedstawia następujący wykres:

Środki finansowe poniesione na rehabilitację zawodową w %

Źródło: dane MOPR – opracowanie własne

Zadania dodatkowe realizowane ze środków PFRON

W 2013 roku Samorząd Powiatu Miasto Piotrków Trybunalski nadal realizował pilotażowy program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków PFRON. Jednostką organizacyjną samorządu powiatowego wskazaną do realizacji programu był Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. W związku z powyższym zrealizowane zostały następujące obszary wsparcia programu:

Moduł I Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową

Obszar A Likwidacja bariery transportowej

- a. Zadanie 1 - dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu
- b. Zadanie 2 - dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania prawa jazdy

Obszar B Likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym

- a. Zadanie 1 - dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania
- b. Zadanie 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania

Obszar C Likwidacja barier w poruszaniu się

- a. Zadanie 1 - dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
- b. Zadanie 2 - dofinansowanie lub refundacja kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

- c. Zadanie 3 - dofinansowanie zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
- refundacja kosztów dojazdu adresata programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu eksperta PFRON na spotkanie z adresatem programu
- d. Zadanie 4 - dofinansowanie lub refundacja kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości
- refundacja kosztów dojazdu adresata programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu eksperta PFRON na spotkanie z adresatem programu
- Obszar D Dofinansowanie lub refundacja kosztów opieki nad osobą zależną (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem)

Moduł II Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Zarządzeniem Nr 262 Prezydenta Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 01 lipca 2013r. zatwierdzone zostały zasady przyznawania dofinansowania ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2013 roku w Powiecie Miasto Piotrków Trybunalski.

W 2013 r. zawartych zostało 80 umów, z tego:

1) **Moduł I** - zawartych zostało 20 umów, w tym:

- obszar A zadanie nr 1 - jedna umowa dla osoby dorosłej,
- obszar B zadanie nr 1 i 2 - zawartych zostało 8 umów (6 umów dla potrzeb osób dorosłych: 4 umowy dotyczyły zadania nr 1, a 2 umowy dotyczyły zadania nr 1 i 2, 2 umowy dla potrzeb dziecka - obejmowały tylko zadanie nr 1)
- obszar C zadanie nr 1 - zawarte zostały 3 umowy dla osób dorosłych,
- obszar C zadanie nr 2 - zawarte zostały 2 umowy dla osób dorosłych,
- obszar C zadanie nr 3 – zawarta została 1 umowa dla osoby dorosłej,
- obszar D - zawartych zostało 5 umów,

2) **Moduł II** - zawartych zostało 60 umów.

Wydatkowane środki PFRON na dzień 31.12.2013 r. z tytułu zawartych umów stanowiły kwotę **208.371,46 zł**, w tym:

- 1) Moduł I - **96.729 zł** (kwota 8.969 zł wypłacona dla potrzeb jednego dziecka, kwota 83.267 zł wypłacona dla osób dorosłych,
- 2) Moduł II - **108.518 zł** (osoby dorosłe),
- 3) Koszty obsługi i promocji - **3.124,46 zł**

W dniu 19.09.2013 roku zawarta została w Łodzi umowa pomiędzy PFRON z siedzibą w Warszawie a Miastem Piotrków Trybunalski o realizację przez Jednostkę samorządu terytorialnego „Programu wyrównywania różnic między regionami II” w obszarze G. Przedmiotem umowy było dofinansowanie ze środków PFRON projektu „Wyrównujemy szanse” wykonywanego od dnia 01 października 2013 roku do 31 stycznia 2014 roku.

Projekt ten przewidywał szkolenie dla 4 osób niepełnosprawnych, refundację wyposażenia stanowiska pracy dla 1 osoby niepełnosprawnej, utworzenie Indywidualnych Planów Działania dla każdego uczestnika. Łączna wartość projektu wynosiła 44.000 zł. Zgodnie z zawartym porozumieniem z dnia 09 października 2013 roku pomiędzy Miastem Piotrków Trybunalski na prawach Powiatu a Powiatem Piotrkowskim Program obsługiwał: ze strony Powiatu - Powiatowy Urząd Pracy w Piotrkowie Trybunalskim, a ze strony Miasta - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Faktyczna kwota wydatkowana na realizację tego Projektu do 31.12.2013 r. wynosiła **13.577,45 zł**. Ze wsparcia skorzystało **5 osób** niepełnosprawnych, w tym ze szkoleń indywidualnych 5 osób (operator spycharki kl. III, kurs księgowości, magazynier-fakturzysta, pełna księgowość, uprawnienia elektroenergetyczne do 21 kV).

XI. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie działa Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, do zadań którego należy orzekanie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności oraz wydawanie legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

W 2013 roku Zespół wydał 2.586 orzeczeń o niepełnosprawności, w tym:

- 2.318 orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia;
- 267 orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia;
- 1 orzeczeń do ulg i uprawnień

W 2013 roku wydano 531 legitymacji dla osób niepełnosprawnych, w tym:

- 468 legitymacje dla osób powyżej 16 roku życia;
- 63 legitymacji dla osób przed 16 rokiem życia

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności jest finansowany z dwóch źródeł. Ze środków otrzymanych z budżetu wojewody wydatkowano w 2013 roku kwotę w wysokości 239.515 zł, natomiast ze środków przekazanych przez Urząd Miasta - Zespół wykorzystał kwotę w wysokości 122.468,73 zł.

Łącznie w 2013 roku Zespół wykorzystał środki finansowe w wysokości 361.983,73 zł.

XII. Świadczenia rodzinne

Głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych jest przeciętny miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne i wynosi 539 zł na osobę lub 623 zł na osobę, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne. Określone w ustawie kryterium dochodowe powinny spełnić rodziny ubiegające się o zasiłek rodzinny oraz dodatki do niego, a także rodziny ubiegające się o świadczenie pielęgnacyjne. Niezależnie od wysokości dochodu

rodziny przyznawane są: jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłek pielęgnacyjny. Świadczenia rodzinne przyznawane są na okres zasiłkowy tzn. okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego.

1. Zasiłki rodzinne

Z zasiłku rodzinnego w 2013 roku skorzystało **4.756 dzieci** na kwotę **4.938.564 zł.**

1.1. Dodatki do zasiłku rodzinnego

MOPR w 2013 r. wypłacił następujące dodatki do zasiłku rodzinnego:

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka dla **277** dzieci na kwotę **277.000 zł**;
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego dla **232** dzieci w kwocie **710.285,30 zł**;
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka dla **365** dzieci na kwotę **606.730 zł**;
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla **480** dzieci na kwotę **382.440 zł**;
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego dla **2.998** dzieci na kwotę **299.800 zł**;
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania dla **105** dzieci na kwotę **40.520 zł**;
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej dla **596** dzieci na kwotę **498.240 zł**;
- **543** jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka na kwotę **543.000 zł.**

2. Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje osobie rezygnującej z pracy w celu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym. Świadczenie to otrzymują osoby opiekujące się dziećmi do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością lub starszymi z orzeczoną znaczną stopniem niepełnosprawności. Przy przyznawaniu tego świadczenia nie stosuje się kryterium dochodowego. Wysokość świadczenia wyniosła 620 zł.

W 2013 roku MOPR wypłacił świadczenia pielęgnacyjne dla **387** osób na kwotę **1.997.880,85 zł.** Ponadto Ośrodek wypłacił dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego dla **257** osób na kwotę **145.500 zł.**

3. Rządowy Program wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego (Dz. U. 2013, poz.413) osobie, która miała ustalone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego przysługiwała pomoc finansowa.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2013 roku objął pomocą finansową **284** osoby i wydatkował na ten cel kwotę **441.655,25 zł (tj. 2.219 świadczeń).**

4. Zasilek pielęgnacyjny

W 2013 roku zasilek ten wynosił **153 zł** miesięcznie. Zasilek pielęgnacyjny przysługuje dziecku niepełnosprawnemu lub osobie powyżej 16 roku życia posiadającej orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. To świadczenie jest również przyznawane osobom powyżej 75 roku życia bez względu na stan zdrowia. Przy przyznawaniu tego zasiłku nie bierze się pod uwagę kryterium dochodowego.

W 2013 roku MOPR wypłacił zasiłki pielęgnacyjne dla **2.408** osób na kwotę **4.047.768 zł**.

5. Specjalny zasilek opiekuńczy

Specjalny zasilek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasilek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekroczy kwoty 623 zł. Specjalny zasilek opiekuńczy przysługuje w wysokości 520, 00 zł miesięcznie.

MOPR w 2013 r. wypłacił zasilek 7 osobom na kwotę **23.157,40 zł**.

6. Składki na ubezpieczenie społeczne od świadczeń pielęgnacyjnych

W 2013 roku MOPR opłacił składki na ubezpieczenie społeczne od świadczeń pielęgnacyjnych na kwotę **708.798,90 zł**.

7. Fundusz alimentacyjny

Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko, które ma zasądzone od rodzica alimenty i egzekucja tych alimentów jest bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują na dziecko do ukończenia przez nie 18 lat. Na dziecko starsze świadczenia przysługują do ukończenia 25 lat pod warunkiem, że uczy się ono w szkole lub szkole wyższej. Na dziecko posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, którego rodzic nie płaci zasądzonych alimentów, świadczenia przysługują bez względu na wiek dziecka.

Świadczenia z funduszu przyznawane są na tzw. okresy świadczeniowe, trwające 12 miesięcy od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego. Wnioski o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego w odróżnieniu od wniosków o przyznanie zaliczki alimentacyjnej, składa się nie u komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne lecz bezpośrednio w urzędzie gminy właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenia albo w ośrodku pomocy społecznej, jeżeli w danej gminie ośrodek ten realizuje takie świadczenia.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługują w kwocie zasądzonych alimentów, ale nie mogą wynieść więcej niż po 500 zł na każde z uprawnionych do alimentów dzieci.

Na koniec 2013 roku w naszym mieście świadczeniem z funduszu alimentacyjnego objętych zostało **1050** osób na kwotę **3.539.209,18 zł**.

W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wydatkował na wypłatę świadczeń rodzinnych, dodatków do tych świadczeń i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz na koszty obsługi zadania (541.502,45) łączną kwotę 19.742.051,33 zł.

XIII. Dodatki mieszkaniowe

Podstawę prawną stanowi ustawa z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 ze zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów dnia 28.12.2001r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz. U. Nr 156, poz. 1817 z późn.zm.). Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem wnioskowym i obligatoryjnym, tzn. jego przyznanie uzależnione jest od złożenia wniosku w sprawie dodatku mieszkaniowego i spełnienia łącznych warunków przewidzianych ustawą.

Warunki uzyskania dodatku mieszkaniowego:

1. tytuł prawny: dodatek przysługuje osobom posiadającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu np. umowa najmu, przydział lokalu
2. oraz osobom bez tytułu prawnego oczekującym na lokal socjalny lub zamienny;
3. dochód, który nie przekraczał **175%** najniższej emerytury dla osoby samotnej i **125%** najniższej emerytury dla rodziny;
4. powierzchnia użytkowa lokalu, która nie może przekraczać:
  - dla 1 osoby $35,00 \text{ m}^2 + 30\% = 45,50 \text{ m}^2$
  - dla 2 osób $40,00 \text{ m}^2 + 30\% = 52,00 \text{ m}^2$
  - dla 3 osób $45,00 \text{ m}^2 + 30\% = 58,50 \text{ m}^2$
  - dla 4 osób $55,00 \text{ m}^2 + 30\% = 71,50 \text{ m}^2$
  - dla 5 osób $65,00 \text{ m}^2 + 30\% = 84,50 \text{ m}^2$
  - dla 6 osób $70,00 \text{ m}^2 + 30\% = 91,00 \text{ m}^2$
5. dodatek przysługuje, gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego nie przekracza powierzchni normatywnej o więcej niż 30% lub 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej nie przekracza 60%.

Wysokość dodatku mieszkaniowego uzależniona jest od czynników:

- powierzchni użytkowej lokalu,
- wydatków na mieszkanie,
- wyposażenia lokalu w urządzenia techniczne,
- ilości osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe,
- dochodów gospodarstwa domowego.

Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okres 6 miesięcy. Minimalna wysokość dodatku mieszkaniowego wynosi 2% najniższej emerytury (w 2013 r. 831,15 zł – tj. 16,62 zł), a maksymalna wysokość przedmiotowego dodatku wynosić może 70% ponoszonych wydatków na mieszkanie.

W 2013 roku MOPR wypłacił 19.839 dodatków mieszkaniowych dla 1.653 osób na łączną kwotę 5.081.845,43 zł.

XIV. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie

Na dzień 31.12.2013 roku zadania pomocy społecznej realizowało 108 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, w tym:

- 83 osoby w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie,
- 5 osób w Centrum Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie ,
- 5 osób w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie,
- 10 osób w Zespole ds. Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
- 5 osób w Zespole ds. Dodatków Mieszkaniowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

W 2013 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach z zakresu:

Lp.	Temat szkolenia/konferencji	wykonanie	
		osoby	koszty
1	VII Forum PCPR i MOPR	1	550,00
2	Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej	1	bezpłatne
3	V Wojewódzka konferencja rodzicielstwa zastępczego	3	bezpłatne
4	Zarządzanie zespołem	1	bezpłatne
5	Kierunki działań na rzecz osób niepełnosprawnych – Konwencja o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami	2	bezpłatne
6	Współczesne metody pracy socjalnej, praktyka wdrożeniowa, standardy	1	bezpłatne
7	Razem na rynku pracy	1	bezpłatne
8	Prawo karne, materialne i procesowe	2	800,00
9	Prawo i postępowanie administracyjne	2	650,40
10	Szkolenie dla członków SKO	1	bezpłatne
11	Nowy program Płatnik w wersji 0.09.001	2	720,00
12	Finanse publiczne w jednostkach samorządu terytorialnego	1	140,00
13	Szkolenie z oprogramowania dziedzinowego Sigid - księgowość budżetowa	9	1.180,54 1.180,53
14	Zmiany w urloпах macierzyńskich obowiązujące od 17 czerwca 2013 roku	2	560,00
15	Wdrożenie elektronicznej obsługi klienta	1	bezpłatne
16	Praktyczne warsztaty komputerowe korzystanie z platformy ePUAP	1	440,00
17	Zmiany w prawie pracy	1	330,00
18	Zintegrowane zarządzanie infrastrukturą IT i podnoszenie poziomu jej bezpieczeństwa	1	bezpłatne
19	Szkolenie z zakresu BHP	11	550,00
20	Wspieranie kompetencji superwizyjnych pracowników pomocy i integracji społecznej	3	bezpłatne
21	Zadania i obowiązki przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych, koordynacja pracy grypy roboczej w ramach algorytmów procedury „Niebieskiej Karty”	1	275,00
22	Warsztaty dot. kultury romskiej w kontekście nierówności społecznej	1	bezpłatne
23	Szkolenie w ramach Krajowego Planu Działań Przeciwno Handlowi Ludźmi	1	bezpłatne
24	Budowanie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych	1	bezpłatne

25	Program Zindywidualizowanego Wsparcia – innowacyjny model współpracy instytucji rynku pracy i pomocy społecznej	1	bezpłatne
26	Ocena wiarygodności klienta w szczególnych zadaniach realizowanych przez pracownika pomocy społecznej	1	bezpłatne
27	Polityka społeczna i praca socjalna w Elblągu jako obszar współdziałania wobec osób bezdomnych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie	1	bezpłatne
28	Krajowa oraz Regionalna Polityka Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ze względu na płeć	1	bezpłatne
29	Praca z rodziną dziecka niepełnosprawnego	2	bezpłatne
30	Działanie w sytuacji zagrożenia ze strony klienta	1	bezpłatne
31	Praca socjalna i kontakt z osobą doznającą przemocy w toku realizacji procedury „Niebieskiej Karty”	1	bezpłatne
32	Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych	1	bezpłatne
33	Przemoc w rodzinie a dziecko niepełnosprawne	1	bezpłatne
34	EFS w województwie łódzkim w obecnej i przyszłej perspektywie finansowej	2	bezpłatne
35	Ochrona danych osobowych w pracy zespołu interdyscyplinarnego	1	bezpłatne
36	Bezpieczeństwo w szkole – nowoczesne kształcenie służb pracujących w zespołach interdyscyplinarnych	1	bezpłatne
37	Rozliczanie projektów z pomocą publiczną w ramach POKL. Wniosek Beneficjenta o płatność	3	bezpłatne
38	Przygotowywanie projektów w ramach POKL	4	bezpłatne
39	Zasady realizacji projektów w ramach POKL – monitoring, ewaluacja, promocja i kontrola projektów współfinansowanych z EFS	1	bezpłatne
40	Prawo zamówień publicznych w POKL	2	bezpłatne
41	Organizowanie społeczności lokalnej – aktywna pomoc społeczna	19	bezpłatne
42	Działania na rzecz wsparcia osób starszych w powiecie piotrkowskim	1	bezpłatne
43	Asystent rodziny w ustawie o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej	21	1.700,00
44	Narzędzia wsparcia rodziny – dore praktyki	1	bezpłatne
45	Realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	1	bezpłatne
46	Wsparcie i współpraca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z rodziną zastępczą i prowadzącym rodzinny dom dziecka	1	bezpłatne
47	Szkolenie z zakresu oprogramowania pieczy zastępczej	1	bezpłatne
48	Rola wsparcia rodzicielstwa zastępczego	2	bezpłatne
49	IX Szczyt w sprawie dzieci	1	bezpłatne
50	Wojewódzki program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2014-2020	1	bezpłatne
51	Standardy organizowania pieczy zastępczej	1	bezpłatne
52	Świadczenia rodzinne – 2013 nowelizacja	1	359,00
53	Najnowsze zmiany w świadczeniach rodzinnych dot. świadczeń opiekuńczych	1	300,00
54	Świadczenia rodzinne 2013 – aktualne problemy	2	678,00
55	Fundusz alimentacyjny 2013 – aktualne problemy	1	339,00
56	Obsługa oprogramowania dziedzinowego POMOST	5	bezpłatne
57	Pomoc osobom niesamodzielnym – prezentacja projektu ustawy	1	bezpłatne
58	Koordinacja na rzecz aktywnej integracji – dot. utworzenia Rejestru Jednostek Pomocy Społecznej	1	bezpłatne
59	Szkolenie z oprogramowania dziedzinowego dla dodatków mieszkaniowych	5	639,60
60	Zarządzanie emocjami i stresem	1	bezpłatne

61	Dodatek energetyczny - postępowanie krok po kroku	1	290,00
62	Szkolenie dla doradców zawodowych w ramach zespołu orzekania	1	bezpłatne
Razem koszt szkoleń w roku 2013			11.682,07

XV. Podsumowanie

W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim na realizację powyższych zadań oraz ich obsługę wydatkował kwotę w wysokości **52.389.858,23** w tym:

1. środki własne miasta: **18.207.091,92**
2. dotacja z budżetu państwa: **31.673.617,78**
3. środki PO KL (Program Operacyjny Kapitał Ludzki): **224.591,98**
4. środki pozabudżetowe: **2.284.556,55**

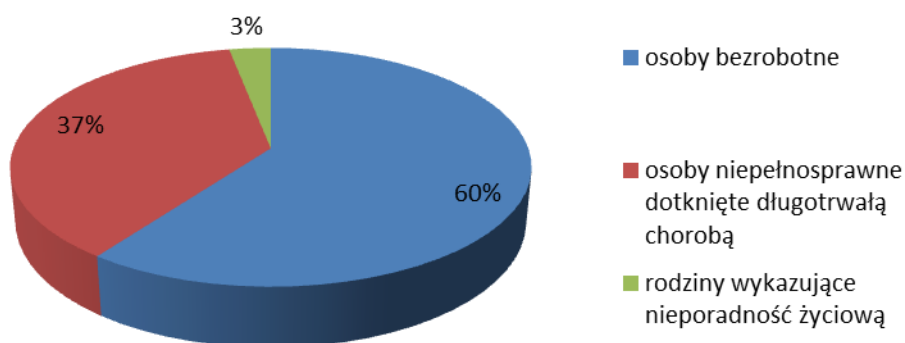
Powyższe kwoty zawierają koszty obsługi w wysokości 4.227.132,43 zł przeznaczone na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych oraz zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności.

Łącznie w ramach zadań własnych i zleconych gminie pomocą zostało objętych **3.688 rodzin/ok. 8.421 osób** w tych rodzinach, tj.: **11,05%** mieszkańców naszego miasta, w tym:

- ok. **60%** petentów stanowią osoby bezrobotne,
- ok. **37%** stanowią osoby niepełnosprawne lub dotknięte długotrwałą chorobą oraz
- ok. **3%** - rodziny wykazujące nieporadność życiową i mające trudności wychowawcze z dziećmi.

Powyższe odzwierciedla następujący wykres:

Liczba osób objęta pomocą w %

Źródło: dane MOPR – opracowanie własne

XVI. Wybrane zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w latach 2010-2013

Wybrane zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w latach 2010-2013 przedstawione są w układzie tabelarycznym na stronach 47-48.

XVII. Bilans potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w 2014 roku

Potrzeby z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2014 roku przedstawione są w układzie tabelarycznym na stronach 49-53.

XVII. Wybrane zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w latach 2010-2013

ZADANIA		2010	2011	2012	2013
Zasiłek	osoby	588	642	663	726
Stały	wydatki	1.949.108	2.076.823,11	2.262.911,79	2.820.000
Składki zdrowotne dla osób korzystających z zasiłków stałych ze świadczeń rodzinnych nie posiadających ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.	osoby	609	695	745	807
	wydatki	207.740	2.326.604,27	273.120,97	316.790,37
Zasiłek Okresowy	osoby	1.893 rodzin/4.429 os.	1.946 rodzin/4.494 os.	2.140 rodzin/5.072 os.	2.326 rodzin/5692 os.
	wydatki	2.365.867	2.618.640,27	3.223.320,14	4.631.658,81
Zasiłek celowy, w tym:	osoby	1.610 rodzin	1.814 rodzin	2.027 rodzin	2.147 rodzin
	wydatki	1.163.787,62	1.302.000,65	1.493.074,67	1.679.882,63
wypoczynek letni		284 dzieci – 203.293	245 dzieci – 192.607	220 dzieci - 197.148	262 dzieci – 238.604
zaopatrzenie w opał		954 rodziny – 517.194	1.188 rodzin – 633.707	1.201 rodzin -681.631,96	1.313 rodzin -683.419,48
Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania", w tym:	osoby	5.827	5.962	6.291	6.991
	wydatki	3.299.679	3.407.846,10	3.611.203,20	4.225.859,90
zasiłki na zakup posiłków	osoby	5.647 osób/2.238 rodzin	5.746 osób/2.358 rodzin	6.141 osób/2.521 rodzin	6.789 osób-2.764 rodziny
	wydatki	2.937.858	3.077.430	3.262.499	3.831.180
dożywianie uczniów w szkole		697 uczniów	667 uczniów	624 uczniów	647 uczniów
		285.520	276.882,10	278.534,20	288.630,40
dożywianie w formie "gorącego posiłku"	osoby	151	95	82	82
	wydatki	69.449	49.734	65.865	60.457,50

Pomoc pieniężna dla rodzinnej pieczy zastępczej	osoby	127 rodzin/191 dzieci	124 rodziny/184 dzieci	120 rodzin/177 dzieci	130 rodzin/187 dzieci
	wydatki	1.474.457,41	1.324.357,99	1.516.042,68	1.796.467,19
Pomoc finansowa dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze	osoby	31	36	32	34
	wydatki	112.371,44	138.474	142.183,82	162.420,06
Pomoc rzeczowa dla pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych	osoby	6	4	3	4
	wydatki	12.373,99	7.323,10	5.980	6.877,17
Pomoc rzeczowa dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	osoby	3	1	3	1
	wydatki	4.762 zł	1.297,99	5.024,49	2.049,76
Ponoszenie przez gminę kosztów pobytu w domach pomocy społecznej	osoby	154	158	181	200
	wydatki	2.653.730	3.193.154,41	3.551.083,32	4.138.853,52
Miejski Zespół Orzekania o Niepełnosprawności	osoby	2.668 orzeczeń	2.606 orzeczeń	2.381 orzeczeń	2.586 orzeczeń
		437 legitymacji	471 legitymacji	506 legitymacji	531 legitymacji
	wydatki	312.410,66	347.302,62	367.878,26	361.983,73

XV. BILANS POTRZEB MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W 2014 ROKU

Zadania szczegółowe	Termin realizacji	Źródła finansowania	Koszt zadań	Realizatorzy
1. Zasiłki stałe	cały rok	dotacja celowa	3.000.000,00	MOPR
2. Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób korzystających z: <ul style="list-style-type: none"> • zasiłków stałych, • świadczenia pielęgnacyjnego 	cały rok	dotacja celowa	240.000,00 80.000,00	MOPR
3. Zasiłki na zakup posiłku lub żywności (wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)	cały rok	środki własne oczekiwana dotacja celowa	1.960.000,00 2.940.000,00	MOPR
4. Zasiłki celowe, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - zasiłki na opał - wypoczynek letni - zasiłki na inne potrzeby (np. leki, energia, gaz, malowanie, remont, odzież, obuwie itp.) - zdarzenie losowe, - specjalne zasiłki celowe - pogrzeby 	cały rok	środki własne	1.995.964,00 735.000,00 170.000,00 745.964,00 50.000,00 250.000,00 45.000,00	MOPR
5. Zasiłki okresowe: <ul style="list-style-type: none"> - wypłacane w gotówce - płatne przelewem na wytypowane sklepy, w których świadczeniobiorca może nabyć podstawowe artykuły spożywcze i środki higieniczne 	cały rok	oczekiwana dotacja	4.880.000,00	MOPR
6. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tyt. sprawowania opieki przyznane przez sąd	cały rok	oczekiwana dotacja celowa	20.275,00	MOPR
7. Wypłata dodatków mieszkaniowych Wypłata dodatków energetycznych (zadanie realizowane od 01.01.2014 r.)	cały rok	środki własne oczekiwana dotacja celowa	5.349.100,00 55.000,00	MOPR

<p>8. Wypłata:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami - wypłata świadczeń pielęgnacyjnych - wypłata zasiłków pielęgnacyjnych - opłacanie składek emerytalno-rentowych osobom pobierającym świadczenie pielęgnacyjne lub dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych, - opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób korzystających ze świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych - zaliczek alimentacyjnych - funduszu alimentacyjnego - realizacja „Rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne” oraz koszty obsługi 	cały rok	dotacja celowa środki własne	19.705.106,00 49.500,00	MOPR
9. Wydawanie decyzji do noclegowni dla osób bezdomnych	cały rok			Schronisko dla bezdomnych
10. Współpraca i kierowanie dzieci do organizacji pozarządowych, kościołów organizujących okolicznościowe zabawy, paczki i pomoc materialną najuboższym rodzicom	cały rok			MOPR, Caritas, TPD, PCK, Rady osiedli, kluby sportowe i inne
11. Praca socjalna z rodziną naturalną w celu przywrócenia zdolności wychowawczych i umożliwienie powrotu dziecka do rodziny naturalnej	cały rok			MOPR, Pogotowie Opiekuńcze, Dom Dziecka, Świetlica Środowiskowo Spocjoterapeut. „Bartek”
12. Udzielanie porad prawnych, psychologicznych, pedagogicznych, pomocy socjalnej osobom, które znalazły się w sytuacji kryzysu osobistego (np. utrata pracy, śmierć członka rodziny, kalectwo, długotrwała choroba, zaburzenia psychiczne, przemoc w rodzinie, alkoholizm, narkomania).	cały rok	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	52.000,00	MOPR OIK

<p>13. Przyznanie decyzją administracyjną świadczeń w postaci usług specjalistycznych z zakresu rehabilitacji psychicznej i społecznej w ŚDS. Realizacja usług z zakresu rehabilitacji psychicznej i społecznej w ŚDS.</p>	cały rok			MOPR ŚDS
<p>14. Przyznanie decyzją administracyjną świadczeń w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych w DDPS. Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych przez DDPS.</p>	cały rok			MOPR DDPS
<p>15. Przyznanie decyzją administracyjną świadczeń w postaci usług opiekuńczych osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może im takiej pomocy zapewnić. Realizacja usług opiekuńczych na rzecz osób samotnych przez DDPS</p>	cały rok			MOPR DDPS
<p>16. Kierowanie osób ubiegających się o przyjęcie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.</p>	cały rok	środki własne	4.574.373,00	MOPR
<p>17. Tworzenie odpowiednich warunków do dziennego pobytu, zaspokajanie potrzeb kulturalnych i towarzyskich, organizowanie prac w ramach terapii zajęciowej, zapewnienie co najmniej jednego posiłku w trakcie przebywania, udostępnienie urządzeń do utrzymania higieny osobistej.</p>	cały rok			DDPS MOPR
<p>18. Pomoc osobom niepełnosprawnym w tym: <u>rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych</u> - likwidacja barier architektonicznych; - likwidacja barier technicznych i w komunikowaniu się; - zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze; - zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny; - przyznawanie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych; - prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych; - dofinansowanie zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki;</p>	cały rok cały rok cały rok cały rok cały rok cały rok cały rok	PFRON PFRON PFRON PFRON PFRON PFRON PFRON	55.000,00 9.000,00 394.370,00 5.000,00 1.082.846,00 1.109.700,00 145.185,00	MOPR Centrum Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych

- dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych	cały rok	PFRON	2.000,00	
- wyposażenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych; - finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych;	cały rok cały rok	PFRON PFRON	56.000,00 25.000,00	PUP
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej;	cały rok		50.000,00	
- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu	cały rok		54.000,00	
Koszty obsługi zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej	cały rok	środki własne	223.900,00	MOPR
19. Wydawanie orzeczeń:	cały rok	środki własne	162.142,00	MOPR
- o stopniu niepełnosprawności		dotacja celowa	249.821,00	Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- o niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia				
- oraz wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym				
20. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny (asystent)	cały rok	środki własne	62.593,00	MOPR
21. Zestawienie potrzeb w zakresie pieczy zastępczej	cały rok	środki własne	2.168.255,00	MOPR
1. Przyznanie pomocy pieniężnej na:				
- pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej,				
- kontynuowanie nauki i usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych,				
- udzielenie pomocy rzeczowej na zagospodarowanie dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych,				
- udzielenie jednorazowej pomocy na pokrycie wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka,				
- wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych,				
- pozostałe wydatki związane z utrzymaniem dziecka w pieczy zastępczej,				
- szkolenie kandydatów na rodzinne formy pieczy zastępczej.				
2. Obsługa zadania	cały rok	środki własne	440.928,00	MOPR
22. Udzielanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie pełnoletnim wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze.	cały rok	środki własne	210.000,00	MOPR

23. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej	cały rok			MOPR
24. Współpraca z Radami Osiedlowymi w Piotrkowie Tryb.	cały rok			MOPR
25. Wydatki na działalność OPS	cały rok	środki własne dotacja celowa	2.411.536,97 1.263.600,00	MOPR
26. Realizacja programu Aktywizacja osób niepełnosprawnych szansą na zatrudnienie	cały rok	środki własne oczekiwana dotacja celowa	39.620,03 403.860,54	MOPR
27. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy	cały rok	oczekiwana dotacja celowa	9.000,00	MOPR